

Viastr, -leston

4*26

MARTIN HILSKÝ
STRAHOV
OLDŘICH SLÁDEK
DAWSON CITY

Připravte se
#včas

Pojistěte se **#včas** pro případ nesoběstačnosti a žijte si v klidu bez obav z budoucnosti.

Životní pojištění

na začátek

Stanislav Bernard & Josef Vávra
zakladatelé Rodinného pivovaru Bernard

Letos se ohlížíme za pětaticeti lety našeho pivovaru. Za tím, co jsme za tu dobu dokázali, co se povedlo a co jsme se naučili. Rozhodně je na co vzpomínat a za co děkovat. Přesto je naše bilancování naplněno smutkem. Pepa Vávra, můj společník, kamarád, náš vrchní sládek a generální ředitel, 16. srpna zemřel.

Jsou chvíle, kdy člověk neví, co říct. A možná ani nemá cenu hledat nějaká velká slova, která stejně nemohou vyjádřit to, co cítí. Pepa byl u našeho příběhu od úplného začátku. Před pětaticeti lety jsme spolu s Rudou Šmejkalem vydražili pivovar, který byl prakticky nefunkční. Tehdy jsme ještě samozřejmě netušili, kam až nás to zavede. Nevěděli jsme, co všechno budeme muset zvládnout, kolikrát budeme muset něco předělat, znovu vymyslet nebo prostě vydržet.

Ale věděli jsme, že chceme vařit dobré pivo. A Pepa tomu rozuměl. Možná víc než kdokoli jiný. Na začátku našeho společného příběhu jsme oba jeli do Humpolce, každý svým vozem. Vyrázili jsme v noci z Opavy, abychom ráno mohli v pivovaru začít. Pepa cestou havaroval, naštěstí se mu skoro nic nestalo, a když jsem se pro něj vrátil a společně jsme dorazili do pivovaru, nejdřív se postaral o výrobu a až potom řešil auto a nehodu. Když si na to dnes vzpomenu, přijde mi, že to vlastně Pepu docela přesně vystihuje, protože mu na tom, co dělal, opravdu záleželo.

Pepa nebyl člověk, který by se spokojil s tím, že něco nějak funguje. Zkoušel nové věci, vymýšlel receptury, hledal, co by mohlo být ještě lepší. Měl vysoké nároky. Na sebe určitě a na ostatní také: jako šéf uměl být přísný, ale lidé ho respektovali, protože věděli, že svému řemeslu rozumí. Zároveň za ním mohl člověk přijít s problémem, Pepa si ho vyslechl a málokdo odešel bez pomoci nebo s pocitem, že jeho problém šéfa nezajímá.

Tohle je podle mě důležité, protože za těch pětaticet let jsme spolu nevybudovali jen pivovar. Vybudovali jsme firmu, která stojí na lidech a na vztazích mezi nimi. A Pepa byl jedním z těch, kteří tenhle příběh každý den psali. Byl srdcem našeho piva. Bez jeho znalostí, zkušeností, tvrdohlavosti v tom dobrém slova smyslu a hlavně lásky k řemeslu by Bernard nebyl tím, čím je dnes.

Jednou se Pepa pozastavil nad spojením „pochtivé pivo“. Řekl, že pivo pochtivé být nemůže. Pochtiví mohou být jen lidé, kteří ho vaří. Myslím, že tím řekl mnohem víc, než možná tehdy zamýšlel. A najednou je pryč. I když všechno to, co jsme spolu vytvořili, tady zůstává. Ve firmě, v pivu, v lidech. V tom je možná trocha útěchy.

Pepo, děkujeme za vše.
Budeš nám chybět.

vlastní cestou 4²⁶

obsah

říjen — listopad — prosinec

redakce
Stanislav Bernard, Boris Dočekal,
Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová,
Aneta Slavíková
design
Štěpán Malovec
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

Vaše připomínky a náměty můžete zasílat na zdenek.mikulasek@bernard.cz
Magazín Vlastní cestou je zaregistrován na Ministerstvu kultury ČR
pod evidenčním číslem MK ČR E 14164.

04 — Martin Hilský
rozhovor	27 — Dagmar Janoušková
rozhovor
10 — Pastely, Na druhém břehu
povídka Borise Dočekala	31 — Milionářství nebude
fejeton Ondřeje Neffa
14 — 100 let Strahova
fotoreportáž	32 — Dawson City: Fotbal
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)
20 — Z pivovaru
novinky z pivovaru	34 — Střípky z Umbrie
reportáž
22 — Oldřich Sládek
lahůdka ze světa designu	38 — Památková rezervace Dešov
Vysočina a okolí

foto na obálce > Pavel Hejný / šperk > Oldřich Sládek

A tak buď dobrý. Ráj si nosíme uvnitř

říká

Martin Hilský

Shakespeare viděl složitost života a jde mu o to, jaký je kdo člověk. S tím já bytostně souzním. Základní rozdíl je mezi lidmi dobré vůle a těmi, kteří dobrou vůli nemají.

▼
Pro Česko jste již generace, jakožto dvorní překladatel, zprostředkovatelem díla Williama Shakespeara, génia, jehož hry jsou stále platné. Je něco, kdy se „netrefil“? Kdy jsme jako lidstvo dál? Kdy jsme se poučili, zlepšili?

To je zajímavá otázka, takovou jsem ještě nedostal. Pro mě je cenné hlavně to, jakým způsobem oslovuje současnost, i přesto, že žijeme v úplně jiném světě. V politice jsme na tom možná, jakkoliv to zní paradoxně, trochu líp, už proto, že tady je Mezinárodní soudní dvůr v Haagu, který může soudit hlavy států, což bylo dříve nemyslitelné. A pak mě těší i to, že monarchie vypadá teď tak, jak vypadá, a že nemá moc, kterou měla, nýbrž důležitý symbolický význam. Co se týká třeba technického pokroku, který je záračný, to by Shakespeare asi žasl. Zároveň platí, že láska je pořád láska a nenávist je pořád nenávist, zrada je zrada a podlost je podlost. Tyto věci se moc nezměnily, v tom je síla jeho textů obrovská. Jsme dál v technice a v pokroku, ale morálně vůbec ne. Mě například fascinuje a hluboce deprimuje, abych se vám přiznal, že jsou dál války. Hrozně mi vadí, že schopnost vytvářet peklo na zemi je všudypřítomná a trvá dodnes.

Že nebe na zemi, tedy to, oč usilovali lidé v době Shakespeareově, se nepodařilo nikdy dokončit.

Navíc technologie umožňují „vylepšit“ i schopnost válčit.
Přesně tak, to je velká dvousečnost; obrovský pokrok zároveň přináší obrovské riziko. Kdo kdy slyšel dříve o dronech ve válkách? To je prostě něco šíleného, což spíš upome-ne na Fausta od Shakespeareova současníka Christophera Marlowea. Doktor Faustus se památně zeptá Mefistofela, kde je peklo, co je to peklo, a Mefistofeles řekne: „Peklo, to jsme my. A tam, kde jsme my, tam je peklo.“ Když jsem přeložil Ztracený ráj od Johna Miltona, i tam Satan říká jinými slovy totéž. Peklo na zemi vytvářejí lidé. Kdyby Shakespeare viděl 20. století, dvě světové války, holocaust a další hrůzy, tak by se zděsil.

A co se týká lepší stránky pokroku, technologií?
Přímo nad jeho divadlem v Londýně je Heathrow path, kde létají vzdušné koráby, úžasná dopravní letadla. I když trošku někdy ruší představení, u toho by žasl, to by byla radost. Zároveň je Shakespeare básník

paradoxu a tohle je šílený paradox, války takovéto dimenze v jeho době nebyly možné.

V čem je jeho přesah nejsilnější?
Víte, já Shakespeara neadoruju, našel jsem pasáže, kde jsem byl, řečeno mírně, netrpělivý, kde jsem si říkal: „Tohle je už moc.“ Ale toho dobrého a překvapivého je tam pořád mnohem víc. Moje fascinace pramení ze dvou věcí. Jednak z toho, co ví každý: že vytvořil něco, co nevytvořil nikdo jiný. Napsat tolik úžasných postav jako Hamlet, Král Lear, Shylock a Falstaff, to neudělal nikdo. Už to nejsou jen postavy, ale archetypy, jako civilizace jsme se definovali často přes Shakespeara.

A druhý důvod?
To, co umí s řečí, je neuvěřitelné. To nedokázal ani Marlowe, který zpočátku byl lepší a Shakespeara učil blankvers. Shakespeare umí stejně řeč nevěstinců, prostého lidu i Westminsteru. Jako pro překladatele je to pro mě hrozně důležité.

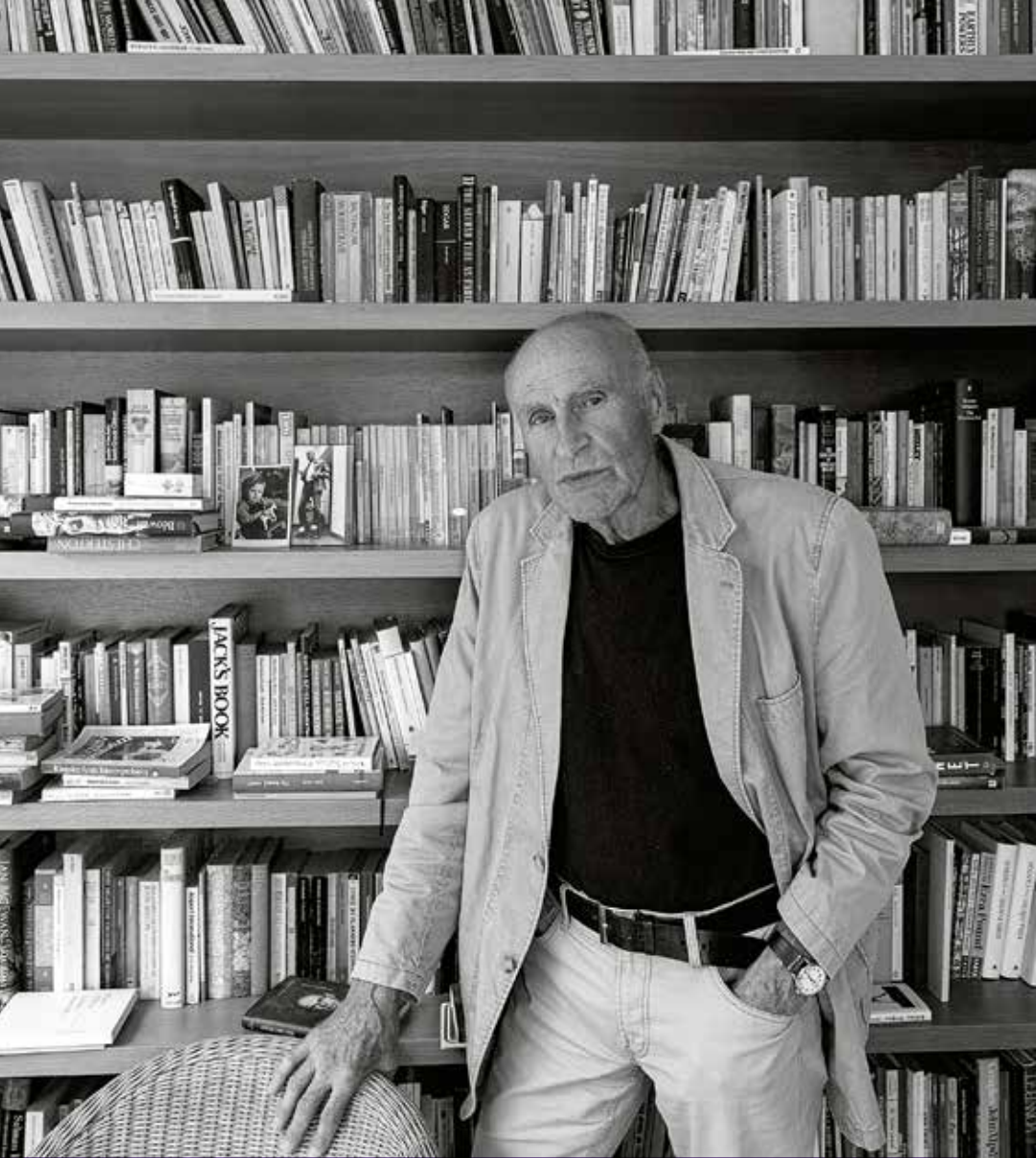
Od Shakespeareovy smrti uplynulo více než čtyři sta let a pořád je s námi. To už vyhovuje definici nesmrtnosti. Proč zrovna on?
Je to zázrak a vysvětlit ho úplně nelze. A do určité míry jsme Shakespeara vytvořili my, dokonce bych řekl, že ho pořád vytváříme: už tím, že o něm teď vedeme rozhovor. Nicméně v mnoha věcech předběhl dobu. Například když si vezmete, že se narodil do časů ohromné náboženské nenávisti mezi protestanty a katolíky. A někteří ho za to kritizují, i velmi pozoruhodní lidé, jako třeba opravdu velký britský spisovatel Graham Greene. Když mu udělili Shakespeareovskou cenu, Greene svoji přednášku nazval „Ctnost neloajálnosti“ a říkal v ní, že Shakespeare byl konformní s protestantským režimem, protože psal pro divadlo, které řídil vrchní cenzor Anglie. Pokud chtěl uspět, musel Shakespeare z definice vycházet z autoritami, zatímco jeho přítel básník Southwell byl v době, kdy on psal Sen noci svatojánské, popraven, protože neodvolal své katolické přesvědčení.

To, zda máme autora hodnotit podle díla, nebo podle života, je věčný spor.
A Greene to rozvádí dál a říká, že jedině ten, kdo je neloajální a nekonformní, ostře vidí skutečnost. A já s tím mám určitý problém.

Jaký?
Shakespeare nebyl a nemohl být mučedník, protože podle mě nebyl přesvědčený katolík, jeho protestantství byla spíš životní okolnost. A myslím si, že je lepší, když napsal to, co napsal, i za podmínky, že musel vyjít s autoritami a skládal hold královně Alžbětě I. ve Snu noci svatojánské. Kdyby to nenapsal, byla by to věčná škoda. A pak tu jsou další věci. Žil v době jasné mužské nadřazenosti, která byla posvěcena státem a církví, ale podívejte se na jeho ženské postavy, na Rosalindu, na Violu, Hermionu. Jsou často lepší než jejich mužští protihráči. Čili kde se to bere?

No právě, kde?
Myslím, že podstata je v tom, že nebyl ideolog například jako Milton. U Shakespeara si nesmírně vážím jeho nepředpojatosti, nepředsudečnosti a tendence, která je pro mě nejcennější: vidět složitost života, vidět paradoxy člověčího bytí na tomto světě. A takové paradoxní vidění znemožňuje zjednodušení, on je pravý opak černobílého vidění světa. Černobílé hodnoty jako dobro, zlo a láska v jeho hrách pochopitelně jsou, ale v oné složitosti se z dobra může někdy stát zlo a opačně. To vede k jisté tolerantnosti. Jemu nejde o to, kdo je katolík, kdo je protestant. Jde mu o to, jaký je to člověk, když to řeknu hrozně zjednodušeně. A s tím já bytostně souzním. Pro mě to je důležitá děláčková čára. Je nakonec jedno, jestli je někdo věřící, či nevěřící, politicky vpravo, nebo vlevo, základní rozdíl je mezi lidmi dobré vůle a těmi, kteří dobrou vůli nemají. Tohle v Shakespeareovi je. A pravděpodobně to bude jeden z mnoha důvodů, proč je tak dodnes zajímavý a jak jste řekl vy: nesmrtelný.

Neničí polarizace i nás? Kdo jí maso, a kdo ne, kdo volí „správné“, a kdo „špatné“ strany... Až se chce jako v Hamletovi zvolat: „Vymknutá z kloubů doba šílí.“
Hamlet to v mém překladu říká trochu jinak, s Petrem Onuferem připravujeme knižní rozhovor a bude se jmenovat Vykloubený čas: „Doba se zbláznila a vzal to čas, že spravovat mám vykloubený čas.“ Ale říkáte to přesně a souhlasil bych, samozřejmě to velmi podporují sociální sítě. V souvislosti s tím je zajímavé, že Shakespeareovy nejlepší tragédie vždy obsahují zlo, postavu opravdového padoucha. A já jsem si uvědomil, že základní vlastností těchto padouchů, včetně

„Kdyby měli Shakespeareovi padouši sociální sítě, měli by to s pomluvami ještě snazší.“

Richarda III., Claudia nebo Jaga, je pomluva. Kdyby měli k dispozici technologické vymoženosti, které máme my, měli by to snazší, přes sociální sítě se pomluvy šíří neskutečně. Pomluva vypadá jako soukromá záležitost, ale když přesahuje soukromou sféru, je to hrozná špatnost. A my žijeme ve světě, kdy je těžké rozpoznat pomluvu od oprávněné kritiky; kromě pravdy tak žijeme i ve lžích a v polopravdách. Jak se v tom orientovat? Já sám se mnohdy těžko dobírám toho, co je pravda.

Nabízí vám Shakespeare nějaký kompas, jak taková dilemata řešit?
Doba je velmi jiná, ale on sám pomluvě čelil, dvojího druhu. Nejprve když se vrátil do Londýna po sedmi letech, kde opustil rodinu a nikdo neví a ani nikdy nebude vědět, kde

byl, což je samozřejmě zlatý důl pro všechny výrobce spekulací. No a slavný spisovatel Robert Greene, bohém, znalec nevěstinců a putík, dramatik, básník a pamfletista ve své závěti napsal satirickou výzvu: „Dejte si pozor na tu povýšenou vránu, která se tady roztahuje v Londýně a otrásá londýnskými scénami.“ Shake-scene: narážka na Shakespeara. Aby bylo úplně jasno, o koho jde, ocitoval tehdy populární druhý díl Jindřicha VI. Shakespeara se to strašně dotklo, jen si to představte: Začínáte a snažíte se prosadit ve velmi těžké konkurenci úžasně talentovaných lidí, daří se vám a najednou tohle.

Taková scéna je vyloženě dnešní!
Je velmi dnešní. A víte co? On neodpověděl. Jeho odpovědi byly Hamlet, Král Lear, 154 sonetů... Ne proto, že by mu to

nevadilo. Později to zmiňuje ve svém 70. sonetu a v této odpovědi je až autoterapeutický. Já jsem si to hrozně užil.

Co píše?
„Očernit blankyt vrány nemohou.“

Krásná reakce.
Podívejte se ven, i tamhle sídlí vrány, opravdu velká hejna, ale i když vzlétnou a je jich tolik, modré nebe se prosadí, mají to marné. A pak je tam druhý verš, pro který ten sonet mám hrozně rád: „A tak buď dobrý.“ Pomluva nesmí způsobit, že začneš být zlý. To je prostě nádhera.

Ale co si budeme povídat, mlčet nad pomluvami bývá těžké.
Ani to nemůže znamenat, že je vždycky dobré neodpovědět, jen že někdy je asi lepší odpovědět nepřímou a dál věřit sám sobě,

i když víte, že to je nepravda. A nenechat se tím otrást.

A ona druhá pomluva?
Postihla jeho dceru, o které místní proutník tvrdil, že ji svedl. Což byla ve Stratfordu nad Avonou, na maloměstě, strašná pomluva. Šla s tím k soudu, soud vyhrála, byla osvobozena, ale lidé si stejně řekli: „No, víte, zase není šprochu, aby na něm nebylo pravdy trochu.“ A v Shakespearově sonetu stojí: „Nebýt jak stín ta zlostná pomluva, království srdcí byla by jen tvá.“ A pomluva je jako stín. I Jago pracuje s pomluvou, když si vymyslí, že Desdemona byla nevěrná Othellovi s Cassiem, a pomluvu rafinovaně šíří.

Dnes bychom tomu řekli dezinformační kampaň.
Přesně tak, ale geniálně vedená. Zlo se musí umět a Jago je výkonný umělec zla. Když

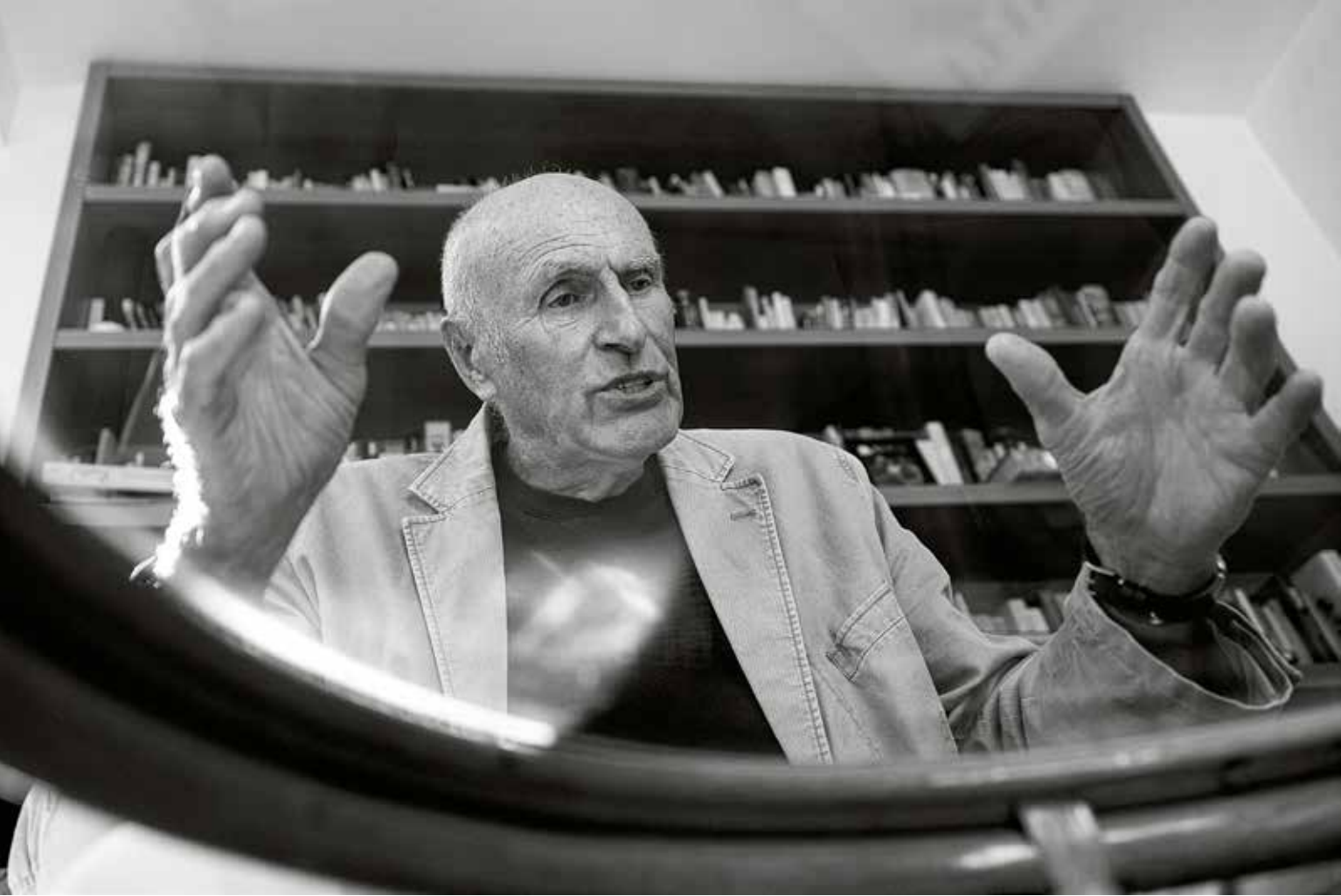
je jasné, že za všechno může on, protože zmanipuloval Othella, má u soudu poslední slovo: „Řekl jsem, co jste slyšeli, víc vám neřeknu ani slovo.“ Jako když dnes právem odsouzený jde od soudu a novinářům poví: „No comment.“

Lidé se očividně příliš nemění. Trápí vás to, že ráj na zemi není a nejspíš nikdy nebude?
To je otázka na tělo, ale nejsem k tomu lhostejný. Víte, já jsem obyčejný člověk, nejsem filozof ani religionista, ale moc bych si přál, aby na světě bylo líp. A myslím, že je důležité si to přát. Zjistil jsem, že ráj je dosažitelný, samozřejmě s určitými limity, ale třeba v rámci rodiny nebo v malé skupině si můžete vytvořit vztahy, které už jsou tak pěkné, že se dají označit tímhle slovem. Ale na státní úrovni to není možné. Nikdo to nedokázal, třebaže za to lidi bojovali.

MARTIN HILSKÝ
Se všemi akademickými tituly prof. PhDr. Martin Hilský, CSc., Dr. h. c., MBE. Narodil se 8. dubna 1943 v Praze, kde celý život žije. Syn architekta a japanoložky absolvoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, na níž je dnes emeritním profesorem. Navzdory šíří jeho pedagogické i odborné činnosti v Česku nejvíc platí, že Hilský rovná se Shakespeare. Kompletní překlad díla nejslavnějšího dramatika historie vynesl Hilskému mimo jiné státní vyznamenání. Alžbětinskému období se obšírně věnuje i v oceňované knize Shakespearova Anglie: Portrét doby. Ta se v roce 2020 stala knihou roku v prestižní anketě Magnesia Litera. Jeho poslední překladové dílo Ztracený ráj od Johna Miltona bylo loni zvoleno Knihou roku v tradičním hlasování Lidových novin.

„Na státní úrovni ráj není možný. Nikdo to nedokázal, třebaže za to lidi bojovali.“

Nicméně vzdát se takto ušlechtilé myšlenky by byl defétismus?
Jedna věc je důležitá. Onen ráj, který nosíme uvnitř sebe, je někdy právě jen sen, který se třeba nikdy nenaplní; představa štěstí, světla, vize života, který je dobrý, založený na vzájemném porozumění, vlídnosti a lásce. Je hrozně důležité si ten sen nedat vzít, uchovat si jej.

Často se zdůrazňuje, jak je dnešní doba divoká, vykloubená, jenže takové dějiny zkratka bývají. Jak jste zmínil, i sám Shakespeare se narodil do šílených časů.
To je strašně důležitá věc. Jeho rodiče byli katolíci, protože reformace nebyl akt jednorázový, trvala a zrála odhadem dvě stě let. A když si vezmete pak vzorek pouhých deseti let, změnil se za ně úplně režim celého státu, celé Anglie.

Panovníci popravovali a upalovali za to, co bychom dnes nazvali leda teologickou disputací.
A teď si představte obyčejného člověka, co si má myslet, když katolíci tvrdí, že jediné toto je pravá víra, protestanté tvrdí, že pouze oni jsou pravou církví, přitom jsou všichni křesťané. Poprava pro velezradu byla děsivá a Alžběta I. přitom tvrdila, že popravy jsou motivovány čistě politicky, ne nábožensky; pro mě je to velmi zdrcující zjištění.

O staletí později vidíme, jak válčí šité proti sunnitům na Blízkém východě z důvodů, které se jeví podobně.
Kdo ví, jestli to není největší a nejvážnější analogie, že z náboženských důvodů ospravedlníte jakýkoli teror. A to je hrozné. Anebo takzvané spiknutí střelného prachu, kdy chtěli militantní katolíci vyhodit do vzduchu parlament v době zasedání krále a celé rodiny. Vedl ho Robert Catesby, opravdu velmi charismatický muž. A když se ho spoluspiklenci ptali, že to bude stát životy nevinných lidí, víte, jaká byla jeho odpověď? „No, když se kácí les, lítají třísky.“

I to je velmi dnešní. Bohužel.
Připomíná to útok na Dvojčata v New Yorku, což byl symbol západní civilizace, světové obchodní centrum, a domy parlamentu byly zase symbolem státnosti a království anglického. Paradoxem anglických dějin je, že po Shakespearově smrti došlo k anglické revoluci, která začala občanskou válkou, kdy ji Karel I. vyhlásil anglickému parlamentu, obrazně tedy svému lidu. To už bojovali protestanté proti protestantům, protože Oliver Cromwell byl protestant, který nechtěl popravovat anglického krále, jenom chtěl, aby král omezil svou absolutní moc, protože vedl nesmyslné války, které všechny prohrál, a choval se nesmírně přezíravě vůči parlamentu. Mimochodem, Shakespeare by byl za revoluce určitě na straně krále. Vždyť puritáni jako

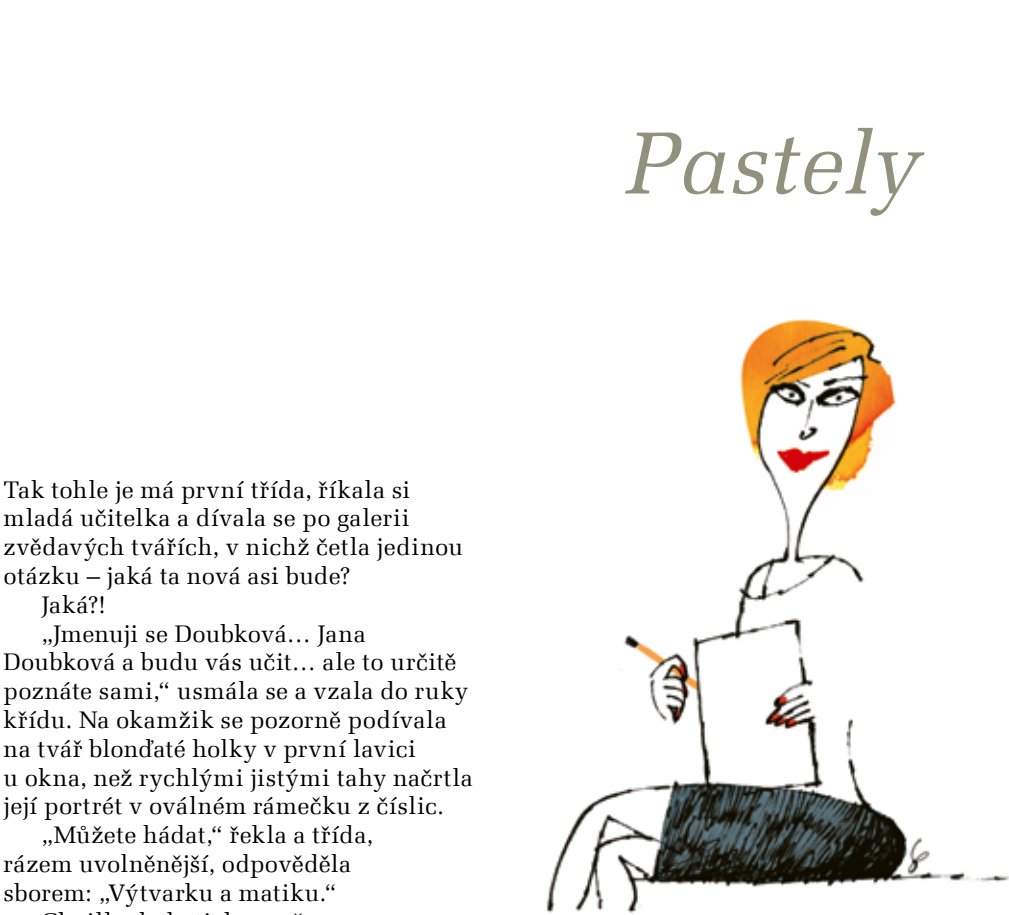
Cromwell by mu vzali živobytí, byli proti divadlu, zakázali divadlo, brali lidem radost, zakazovali lidové veselice a v poslední fázi zakázali Vánoce. To nesmíte udělat. Opravdu ne. Strašlivá politická chyba, proto po pádu republiky přišla Stuartovská monarchie.

A konstituční monarchie v Británii trvá dodnes.
Když jsem sledoval korunovaci Karla III., dvě věci mi učinily radost. Zaprvé byla velmi ekumenická, vedle anglických katolíků seděli židé i muslimové, což nebývalo samozřejmostí. A než mu nasadili korunu, Karel III. doslova řekl: „I came to serve, not to be served. Přišel jsem, abych sloužil, ne aby mi bylo slouženo.“ To řekne anglický král. Kdyby tohle dokázal říct Karel I., žádná občanská válka by nebyla.

Platná věc i pro nás.
Shakespeare má v Jindřichu VI. vyslovenou parodii revoluce, kde revolucionář slibuje, že chleba bude levnější, ba zadarmo, a tak dále a tak dále, všechny podobné sliby. Shakespeare na takové revoluce nevěřil. Věřil lidem. Věřil v dobré lidi.

Čímž se vracíme ke čtyřem slovům, jež jste zmínil a stále mi zní v hlavě: „A tak buď dobrý.“ Nepostačí to?
Přesně tak. To stačí.

BORIS DOČEKAL

Tak tohle je má první třída, říkala si mladá učitelka a dívala se po galerii zvědavých tvářích, v nichž četla jedinou otázku – jaká ta nová asi bude? Jaká?!

„Jmenuji se Doubková... Jana Doubková a budu vás učit... ale to určitě poznáte sami,“ usmála se a vzala do ruky křídou. Na okamžik se pozorně podívala na tvář blondaté holky v první lavici u okna, než rychlými jistými tahy načrtlta její portrét v oválném rámečku z číslic.

„Můžete hádat,“ řekla a třída, rázem uvolněnější, odpověděla sborem: „Výtvarku a matiku.“

Chvilku bylo ticho, než se přihlásil nazrzlý kluk, jestli by nenamalovala také jeho.

„A mě taky,“ přidala se jeho sousedka.

Nakonec nakreslila všechny žáky sedící v prvních lavicích. Prohlíželi si své úsměvné portréty, jimiž pokryla všechny strany tabule, smáli se; jen jeden nakrátko ostříhaný kluk v ručně pleteném svetru se na učitelku nedíval. S tužkou v ruce se skláněl nad starým sešitem a cosi kreslil. Brzy si ho všimla a nepozorovaně vklouzla mezi lavice. Už zdálky poznala, že kreslí ji, i když to nebyla brilantní produkce trénované ruky, pouhý trik k pobavení, k navázání bližšího kontaktu. Když se přiblížila, kluk sešit prudce zavřel.

„Ty mi to neukážeš?“ zeptala se. Zavrtěl hlavou.

„Nevadí, třeba si to časem rozmyslíš,“ řekla, protože pochopila, že tenhle kluk je jiný, že k němu teprve musí nalézt cestu. Za celou hodinu se na ni ani jednou nepodíval, neusmál se, i když

jehož výtvarné schopnosti končily u nudných zátiší, „ale jeden problém, problémového žáka,“ vzpomněla si na zaujaté přednášky docentky Jedličkové, která se s podobnými termíny doslova mazlila, „bych ve třídě viděla.“

„Já vím,“ mávl rukou, „Kalousek. Ale žít se starou Vondráčkovou, jeho babičkou, není žádný med, rodiče mu zemřeli při autonehodě. Být s takovou babou, taky nezářím veselím. Ale co – Jindra se učí slušně, úlohy nosí, nevyrušuje... A že se moc nezapojuje, to je jeho věc.“

„A to vám stačí?“

„Mně jo a vám to za pár let taky bude stačit. Školství udolá každého mladistvého mesiáše. Dobrý žák rovná se hodný žák, taky na to přijdete.“

Pokrčila rameny a šla domů.

Zatím bydlela v podkroví bývalého kina, které bylo vybaveno starými kamny a podivuhodnou snůškou nábytku. Ale slíbili jí za pár týdnů nově dokončený učitelský byt, na který se těšila. Sedla si k rozviklanému stolu a před zaprášené okno se dívala do zahrady. Přemýšlela. Nerada improvizovala, k problémům přistupovala systematicky s promyšleným plánem, který ji jen zřídka kdy nepřivedl k cíli.

Nejprve musí Jindru poznat, zjistit, jak se k němu chová třída, a teprve potom se pokusit o sblížení. Pomalu, aby on ani ostatní nic nepoznali. Rozhodně mu nebude nadbíhat.

Brzy pochopila, že jediné malování jí může pomoci protrhnout kuklu, do níž byl Jindra zamotaný, takže všem ukazoval stejnou bezúsměvnou tvář. Ožíval jen

při kreslení. Od ostatních předmětů měl odstup, jaký má člověk od nemilovaného zaměstnání. Ve třídě ho neměli rádi. Hlavně kluci, se kterými nikdy nehrál fotbal, nehonil se o přestávkách a nezajímal se o mobily, sám telefon neměl, stejně jako se nezajímal o nic klukovského. Připomínal jí kapku rtuti hozenou do sklenice vody. Jenže učitelka věřila, že dítě není rtuť, že ho dokáže zařadit mezi ostatní, že si ho získá.

„Chcete z těch venkovských děcek vychovat Rembrandty, Slavičky, Monety?“ vysmíval se jejímu nápadu založit ve škole malířský kroužek Tureček, „jaký to má smysl? Že realisticky nakreslí krávu? Nebo zátiší ze dvou jitrnic a tlačenky? Stejně se vám přihlásí skoro všichni. To víte, zatím jste v kurzu, jste mladá a nová.“

Zatím? Že by žárlil na to, že ji žáci mají rádi?

Měl pravdu, přihlásilo se jich dvacet z obou sedmých tříd. Mrzelo ji, že některé, ty méně nadané, musí odmítnout. K její radosti se Jindra přihlásil, i když poněkud váhavě.

První hodinu je nechala kreslit zátiší z pomůcek z fyzikálního kabinetu. Udivilo ji, jak si s tím většina poradila, jen Jindra ji nenechal na výkres nahlédnout.

„Příště si přineste pastely. Poproste rodiče, ať vám je koupí. Stojí okolo sto padesáti korun. Výkresy máme ve škole.“

Jenže příště Jindra nepřišel. Zaskočilo jí to. Hned ráno si ho zavolala na chodbu. Postavil se k oknu a jeho obličej připomínal sádrovou masku.

„Proč jsi nepřišel? Nechceš do kroužku chodit?“ zeptala se a on sotva znatelně přikývl.

„Zahlédla jsem tvůj výkres, maluješ opravdu dobře. Chtěla jsem tě poprosit o nějaký obrázek do svého nového bytu a ty... ty si nepříjdeš,“ zakroutila hlavou.

Na vteřinku jeho tvář ožila, prozářil ji záchvěv zájmu.

Mluvila na něho, naléhala, ale neřekl nic. Jako by byl z kamene. Přemýšlela o Jindrovi celé dopoledne, a dokonce se zeptala Turečka, co si o tom myslí.

„Milá kolegyně,“ usmál se, „přece si nemyslíte, že by mu stará Vondráčková dala sto padesát korun na nějaké pastely. Jo, kdybyste zdobili svíčky do kostela, klidně obětuje dvě stovky.“

Pastely koupila sama a po hodině Jindru poprosila, aby jí vzal sešity, zatímco ostatní už utíkali do jídelny.

„Mám doma ještě dvoje,“ zalhala, když položil sešity na její stůl, a podala mu malou plochou krabičku.

Zatvářil se rozpačitě.

„Vezmi si je, já je opravdu nepotřebuju,“ naléhala a byla ráda, že ji napadlo krabičku trochu umazat.

„Děkuju... já vám budu sešity nosit po každý hodině,“ nabídl se, neboť jeho přání bylo silnější než navyklý způsob chování. Než ostych.

Do kroužku pak chodil pravidelně, a dokonce i o hodinách matematiky se jí zdál pozornější, sem tam se i přihlásil. Začínala je spojovat zatím jako pavučina tenká vlákna a ona věřila, že časem zesílí a že ho spojí i se třídou. Úzkostlivě se snažila nevěnovat mu víc pozornosti než ostatním; nechtěla sypat další kamínky na cestu mezi ním a třídou.

To už začínal prosíneček.

Psala na tabuli zadání čtvrtletní písemky, rozčilená předchozí hádkou s Turečkem, který jí odmítl dát další výkresy. Najednou odkudsi z lavic vyletěl kousek křídý a trefil ji mezi lopatky. Podrážděně se ohlédla po klucích. Psali, jen Franta, hubený prcek, který seděl na židli za Jindrou, se na ni chvíli díval a pak jeho pohled sklouzl na ostříhanou hlavu před sebou a zase zpátky na učitelku.

„Jindro, to jsi byl ty?“ zeptala se bez přemýšlení a hned toho zalitovala. Ale už musela pokračovat.

„To ty jsi po mně hodil křídou?“

Zatvářil se zmateně, jako by vůbec nic nechápal.

„Tak kdo tou křídou hodil?“

Mlčeli. Najednou jí to připadlo směšné, trapné. Taková hloupost. Předvádí se tu jako policajt a napadne zrovna toho, který by to určitě neudělal. Chtěla se otočit k tabuli, ale třída ji zaskočila.

„Já ho viděla,“ důležitě se přihlásila jedna holka.

„Koho?“

„Kalouska.“

„A co ty, Franto, viděl jsi někoho?“

Pokrčením ramen jí dal najevo, že kluci nežalují.

„Jinak jste nikdo nic neviděl. Řekněte pravdu, někoho označit není jen tak.“

Ale už se nikdo nepřihlásil.

„Tak, Jindro, jak to bylo? Já přece vím, že jsi neházel po mně, že jsi jen chtěl vrátit křídou k tabuli.“

„Já... já to nebyl,“ řekl zarputile s očima zabořenýma do lavice. A ji mrzelo, že si té křídý vůbec všimla, protože v krátké chvíli zničila to, co pracně budovala celé týdny.

„Po vyučování přijď za mnou do kabinetu,“ řekla přísně, „pokračujeme.“

Čekala na něho. Vybavovala si Jindrův udivený obličej a byla čím dál víc přesvědčená, že to muselo být jinak. Jindra a házení křídou, to jí nešlo dohromady. Ale proč by se Franta tak díval a proč by ta holka lhala? Že by žárlila, že ji do kroužku nevzala? A proč ostatní mlčeli? Neměli Jindru rádi. Spíš z přednášek docentky Jedličkové než z vlastní zkušenosti věděla, co dokážou udělat děti tomu, kdo se odlišuje, kdo nezapadá.

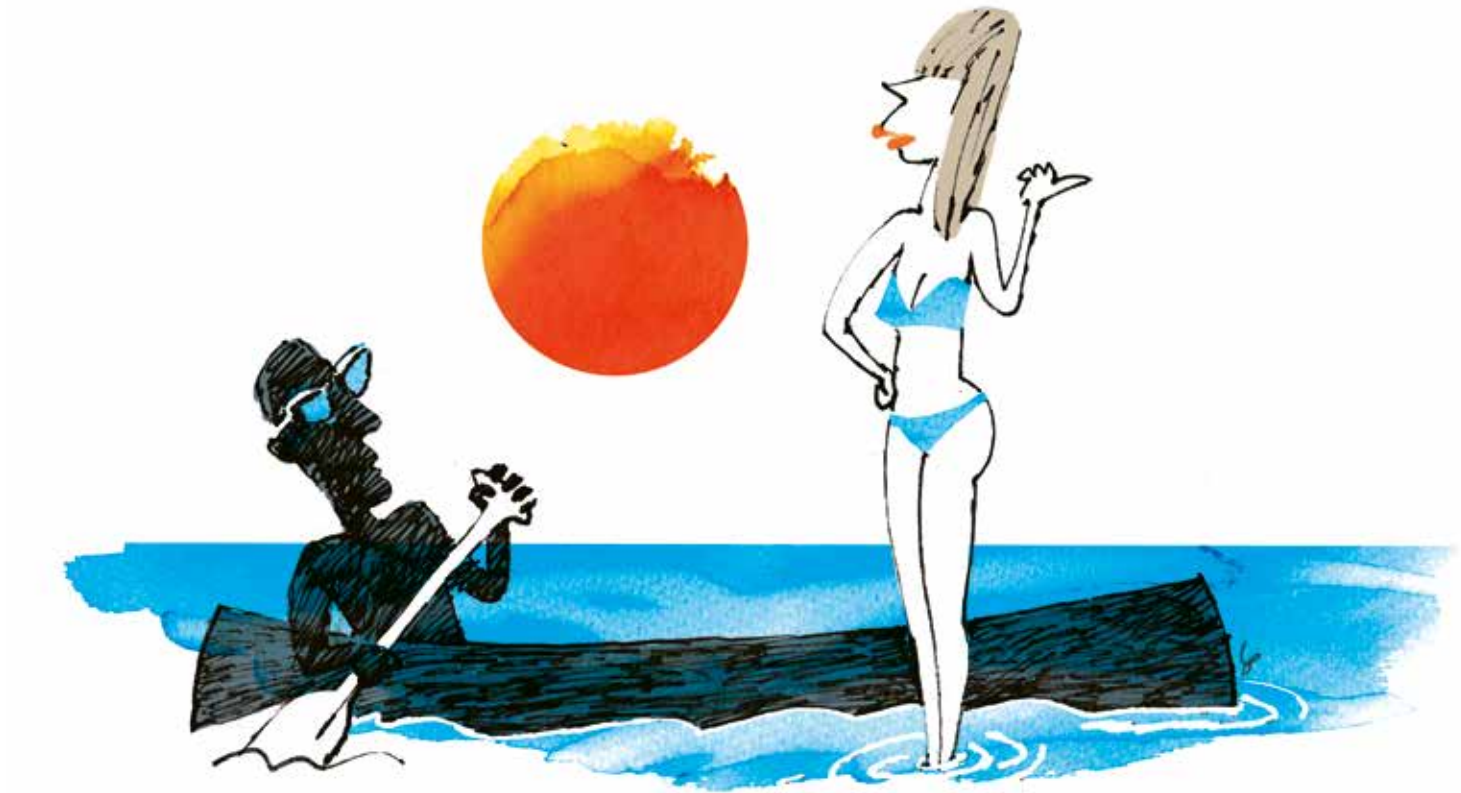
Teď už ji mrzelo, že situaci nevyřešila hned, že pospíchala kvůli písemce a po hádce s Turečkem neměla náladu na zdlouhavé vyšetřování. Jenže co si v té chvíli myslel Jindra? Určitě nechápal, že mu nevěří. Podívala se na hodinky. Každou chvíli musí přijít. Ne, nebude se ho vyptávat a řekne mu – já ti věřím. A zítra ve třídě zjistí, jak to bylo, proč jí lhalí. Možná se právě tím podaří odstranit pár kamínků, přesvědčovala se.

Jenže už bylo pozdě; na cestu mezi ní a Jindrou přivalila balvan, který jen stěží dokáže zase odvalit.

Někdo zaklepal na dveře.

„Dál!“ křikla a šla otevřít.

Na chodbě nikdo nebyl. Jen na zemi přede dveřmi ležela plochá krabička. Zaraženě ji otevřela – byla plná na drobné kousky rozlámaných barevných pastelů.

Ráno měl přehradu nejraději. Sedával v kánoi a pomalu pádloval kolem břehů, které se za pár hodin pokryjí téměř souvislou vrstvou lidských těl. Pozoroval slunce, jak se vynořuje za vrcholky stromů, stoupá a zmenšuje se a mění svou barvu z červené na oranžovou, až nakonec je jasně žluté, zatímco jeho paprsky nabývají na pronikavosti a obloha houstne v sytou modř.

Téměř přesně dovedl odhadnout, kdy se ze zátočiny vynoří první ranní parník. Jezdával mu naproti. Položil pádlo a odpovídal na mávání malých dětí, jejichž rozespálí rodiče civěli před sebe a krajinu vnímali jen jako kulisu, obrys. Za lodí se zvedaly vlny, rozhoupaly kánoi a vzápětí dorážely na břeh a vzbuzovaly představu moře.

Byl zase sám uprostřed rozlehlé vodní hladiny, sám jen s myšlenkami a se sny, které si spřádal s dovedností letitého snílka. V jeho snech se objevovala hezká spolužačka z gymnázia, právě na ni často myslel, i když dobře věděl, že nemá naději.

Široká pláž se pomalu zaplňovala a ve vodě se pohybovali plavci, kterým se nechtěl vyhýbat. Zamířil pod vysokou skálu na protějším břehu, pod níž kdysi vedla úzká pěšina podél té říčky v turistu oblíbeném údolí. Díval se na hladinu, ale viděl jen

nezměřitelnou vrstvu vody a občas ryby, které líně proplouvaly stínem kánoe.

„Můžeš mě svézt?“ vyrušil ho svěží dívčí hlas, ve kterém jako by zvonily skleněné zvonky.

Zvedl hlavu. Na malé plošince na vrcholu skály seděla dívka v modrých plavkách a mávala na něj.

„Jak chceš...“ zaváhal a v jeho tváři se objevily rozpaky i údiv. Ještě nikdy ho neoslovila neznámá dívka, která byla stejně tak hezká jako jeho vysněná spolužačka. Napadlo ho, že jí asi bude sedmnáct jako jemu, že jsou vrstevníci. „Počkej, hned jsem dole.“

Seběhla vyšlapanou cestičkou až k místu, kde kánoi přirazil ke břehu. Skočila do ní tak lehce, že ji jen mírně rozkývala, a sedla si na dřevěné dno. Obratně loď otočil a mohutnými záběry pádla zamířil na volnou hladinu. A při tom přemýšlel, co jí řekne, ale nic vtipného ho nenapadlo. Neuměl lehce konverzovat s neznámými dívkami, styděl se.

„Zavez mě třeba k mostu,“ řekla a položila ruku do vody. Se skloněnou

hlavou pozorovala, jak z ní vyrůstá vějíř drobných vlnek, které se vzápětí ztrácejí na klidné hladině.

Pádloval rychle; měl silné ruce veslaře a široká opálená ramena. Pořád přemýšlel, co by řekl, ale nic ho nenapadlo.

Zato dívka se rychle rozpovídala. Mluvila o spoustě věcí, přeskakovala z myšlenky na myšlenku a jemu bylo příjemně, na chvíli zmizela jeho nejistota a stísněnost. Cítil se šťastný. Nenápadně si dívku prohlížel. Líbila se mu, měla úzká souměrná ústa, veselé oči a hezkou tvář lemovaly dlouhé světle hnědé vlasy a nad čelem měla rovnou ofinku. Při úsměvu trochu krčila nos. Přišlo mu to půvabné a byl rád, že není sám. Samoty si užil víc

než dost, protože táta celý den pracoval v dopravní kanceláři. Viděli se až večer, kdy spolu chodili do zámecké restaurace a pak se procházeli kolem opuštěné pláže.

Poslouchal její zvonivý hlas a odpovídal ji kratičkými větami nebo pouhým přikývnutím. Občas si troufl sklouznout k světlému důlku mezi košíky úsporné podprsenky a pocítil vzrušení. „Ty seš tady taky s rodiči?“ zeptala se. „Ne, jen s tátou. On tady pracuje, vypravuje parníky.“

„To ještě jde, já se s tátou docela shodnu, zato s mámou vůbec. Taký tak nesnášíš to věčný – s kým deš, kam deš, kdy přideš? Máminy starosti bych chtěla mít.“

„Hm.“ Znovu se soustředil na pádlování a obloukem objížděl pilíř, na kterém spočívala masivní mostní konstrukce. Rád by se zastavil v jejím stínu, jenže nevěděl, o čem by mluvil. Ale nakonec se dívky přece jen zeptal, jakou studuje školu a co by jednou chtěla dělat. Jestli to už ví, nebo se pořád – jako on – nemůže rozhodnout. Uvědomoval si nepřírozený tón svých vět, jimž nechtěně dával nádech chlapeckosti, ale nemohl s tím nic dělat. Stejně jako nemohl odložit pádlo a sednout si vedle dívky. Položit dlaň na její rozpálenou kůži a pak ji odvést někam, kde budou sami, někam do vysoké trávy, která se vlní v teplém větru a šustí jako její vlasy, když si je omotává kolem prstu a přitom dýchá vůni jejího těla. Říká ji tichá, něžná slůvka o ona je opakuje jako ozvěna a vymýšlí si svá, které on ještě od žádné dívky neslyšel.

Zaujal ji. Poznávat lidi, skládat si jejich obrázky jako mozaiku z drobných postřehů, to byl její koníček. Zakládala si na své schopnosti uhádnout vlastnosti neznámých lidí, jejich povolání, předem poznat, který kluk ji pozve na rande. Avšak tuhle mozaiku tvořila pouze řada bílých míst. Zajímalo ji, proč je tak uzavřený, proč víc nemluví o sobě. A pak ji napadlo, že možná není zvyklý na přítomnost mladých holek, že se před ní stydí. Jen pomalu ho vtahovala do přediiva rozhovoru, jenže on jí často neobratně uhýbal nebo prostě mlčel.

Byl by rád, kdyby se dívka opalovala se zavřenýma očima a on by mohl ulpívat na místech jejího těla, která ho rozněcovala. Ještě nikdy neměl možnost pozorovat dívku v titěrných plavkách tak zblízka. Vlastně stačilo, aby se trochu předklonil a mohl by se jí aspoň dotknout. Ale to si netroufal, zůstalo jen u kradmých pohledů a nesmělých úsměvů.

„Už musím zpátky,“ zalitovala najednou dívka, „slíbila jsem našim, že dneska uvařím. Něco speciálního, ještě nevím co,“ dodala bezstarostně.

Postřehla v jeho tváři zklamání, a tak dodala: „Ale můžu se vidět po obědě. Jestli teda chceš.“

Řekl jen: „To bych rád.“ A jeho pohled rychle uhnul na volnou hladinu.

„Tak přijď nahoru na skálu.“

„Ale... ale já bych raději přijel s kánoí. Mohli bychom si někam vyjet, třeba k hrázi,“ řekl nečekaně naléhavě a ona kupodivu nepostřehla, jak moc mu na tom záleží.

„Kdepak,“ zavrtěla hlavou, „tolik slunce mi nedělá dobře a dneska jsem to už přehnala. Můžem se jít podívat k zámku, vede k němu krásná cesta lipovou alejí, kde je stín. Bude to romantické,“ zahrála si, „mladý hrabě s půvabnou komtesou kráčejí pod staletými stromy a rozvíjejí galantní konverzaci... Není to krásný jen tak si jít a něco si představovat?“

„Jít...“ vydechl a vzápětí rozpačitě zkouzl spodní ret. Věděl, že by ji měl něco říct, odhalit své tajemství, ale nedokázal to. Nechtěl zažít zklamání a rozpačitý uhýbavý pohled.

Mlčel. Unikala mu někam, kam za ní nemohl, a pravdu jí říct nechtěl. Stal o ni, ne o její soucit. „Přideš?“

Přikývl a obratně přistál u břehu. Skočila do vody a stříkala na něj jako malá holka. Smála se.

„Tak v jednu,“ řekla a pomalu stoupala do svalu. Díval se za ní, až mu zmizela mezi stromy. Ještě chvíli ulpíval pohledem tam, kde zahlédl poslední záblesk jejího těla, a bylo mu strašně líto, že už ji asi neuvidí.

Vracel se. S mechanickou pravidelností ponořoval pádlo do vody a jeho myšlenky rozplizly v pocit tupé, bolestné beznaděje. Na druhé straně byl rád, že dívku potkal, že s ní prožil pár nezapomenutelných hodin, o kterých bude moct snít.

Blížil se k druhému břehu, takže už mohl rozeznat invalidní vozík stojící na nízkém kovovém pontonu, kde se do něj opíralo pronikavé červencové slunce.

Před 100 lety se prostor strahovských lomů v Praze začal měnit v největší cvičební plochu na světě. Roku 1926 měl na strahovském stadionu premiéru všesokolský slet. Nový prostor neměl sloužit pouze sokolům, byl koncipován obecně pro tělovýchovné účely. Přesto stát s tehdy Československou obcí sokolskou v jednotlivých fázích výstavby úzce spolupracoval. Byli to právě sokolové, kteří měli v tehdejší Československu se stavbou velkých ploch pro cvičení největší zkušenosti. Celý areál stadionu tedy nebyl vybudován najednou, ale postupně. Stavební úpravy byly nejprve určovány nadcházejícími všesokolskými slety, posléze se řídily pětiletým obdobím mezi jednotlivými spartakiádami. Tak se stadion proměňoval až do podoby, kterou známe dnes.

Kromě všesokolských sletů a spartakiád zažil také dvě dělnické olympiády a orelský slet, vojenské přehlídky, závody i mezinárodní soutěže. Po roce 1989 hromadná vystoupení vystřídal koncerty slavných hudebních skupin a interpretů, bohoslužbu zde sloužil dokonce sám papež, diváci tu mohli v autokíně zhlédnout filmy české i zahraniční produkce. Své sídlo tu našlo tréninkové centrum mládeže AC Sparta Praha i řada sportovních svazů a institucí. Ruch na tribunách ale postupně utichl a současný pohled na chátrající unikátní stavbu je bezútěšný.

Strahovský stadion dnes působí jako strnulé memento v živě se rozvíjejícím okolí. Jeho zdi, jež tolik pamatují, čekají na svůj další osud, který se, doufejme, ještě nenaplnil. O historii této unikátní stavby aktuálně pojednává výstava „100 let Velkého strahovského stadionu 1926–2026“ v Tyršově domě v Praze.

1926
První úprava strahovských lomů. V červenci se zde koná VIII. všesokolský slet. V rámci terénních úprav pozemků o rozloze 49 hektarů bylo vykopáno a přesunuto 380 000 m³ zeminy, z toho bylo 90 000 m³ skály. Veškeré tribuny, brány i zázemí jsou ještě dřevěné.

1930
Vypsána soutěž na ideový návrh konečné úpravy strahovských lomů. Zvítězil návrh architekta Aloise Dryáka. Do roku 1932 vybudován betonový střed západní tribuny s prezidentskou lóží a náčelnickým můstkem. Do konce 30. let 20. století došlo k vybudování dalších železobetonových trvalých částí.

1938 Před X. všesokolským sletem bylo na plochu cvičiště v pravidelných rozestupech do země zapuštěno 24 reproduktorů. Tím se docílilo výrazně lepšího přenosu hudby. Na podzim 1938 bylo na stadionu dočasně zřízeno útočiště pro uprchlíky z českého pohraničí.

1948
Konal se zde XI. všesokolský slet – největší slet v historii Sokola. Stal se jasnou manifestací svobody a demokracie a demonstrací proti nastupujícímu komunistickému režimu. Došlo k definitivní dostavbě severní a jižní tribuny.

1955
Na Strahově se konala I. celostátní spartakiáda. Výrazný obrat nastal v reprodukci hudby, došlo ke zřízení komplexního magnetofonového pracoviště.

1960
Byl vybudován tzv. „na zkoušku“ první objekt budoucích kolejí (později blok 1). Do roku 1965 přibýlo dalších 11 bloků. Počet provizorních staveb se snižoval.

1973
Proběhla kolaudace nově vystavěné východní tribuny. Nová tribuna měřila na délku více než 400 metrů a její součástí byl nově bazén, sauna, šermírna, dvě tělocvičny a další. Její výstavbou stadion v podstatě získal svou definitivní podobu.

1994
Na strahovský stadion se vrátili sokolové. Po nucené přestávce se tu uskutečnil XII. všesokolský slet. Duch stadionu se ale začal pomalu vytrácet.

Po roce 1989 zde vystoupila řada slavných zahraničních hudebních skupin a interpretů, fungovalo zde autokino, mši zde při návštěvě Prahy sloužil papež Jan Pavel II.

2003
Od října roku 2023 na stadionu funguje tréninkové centrum AC Sparta Praha. Od roku 2021 zde najdeme kompletní zázemí pro A-tým.

2014
Vlastníkem stadionu se stalo Hlavní město Praha. Pro stadion se od té doby hledá nové využití. O objekt projeví zájem pamětové instituce, další plány představily třeba rezidenční výstavbu. V posledních letech vznikají i studentské a architektonické vize. Rozdílné pohledy spolu s památkovou ochranou ale činí ze všech projektů velkou výzvu.

Až se léto zeptá, co jste dělali na podzim, budete mít připravenou odpověď – výhodně jsme pořídili vstupenky na Bernard Fest 2027. O víkendu 18. a 19. června v Humpolci vystoupí Marek Ztracený, Chinaski, Mig 21, No Name a další. Včas pořízená dvoudenní vstupenka teď vyjde o sedm stovek levněji než v červnu 2027. Už teď ji koupíte v síti smsticket nebo v naší značkové prodejně v Humpolci.

Z Londýna jezdíme s lehkou hlavou a pořádně těžkým kufrem plným drahých kovů. Z tamní mezinárodní soutěže World Beer Awards máme hodně velkou sbírku medailí. Čtyři zlaté medaile pro naše piva IPA, Bohemian ALE, Jantarový ležák a nealkoholickou Švestku. K tomu pět stříbrných za Extra hořký ležák, Sváteční ležák, Dvanáctku, Kvasnicovou jedenáctku a Desítku. A čtyři bronzové za Bezlepkový ležák, Jedenáctku a Světlé nealko. Švestka navíc vyhrála ve své kategorii ocenění Nejlepší nealkoholické ochucené pivo.

U Humpolce v nadmořské výšce 650 metrů jsme sklídili úrodu na naší experimentální chmelnici. Ze tří dosavadních sklizní byla ta letošní nejlepší. Chmel jsme hned převezli do pivovaru, kde v teple na půdě nad varnou uschnul, a už po týdnu jsme ho použili při vaření letošního Ležáku s chmelem z Vysočiny. Oblíbený sezónní speciál bude k ochutnání před Vánoci.

Po letní technologické odstavce se znovu rozjela výroba sladu v naší humnové sladovně v Rajhradě u Brna. Namočený ječmen tu klíčí rozprostřený v nízké vrstvě na podlahách – humnech, přičemž zrno je potřeba pravidelně obracet. Právě tento postup dává sladu vlastnosti, bez kterých se tradiční český ležák neobejde. V nepřetržitém provozu tu poběží produkce základní suroviny pro výrobu piva až do června, kdy proces přeruší vyšší letní teploty.

CZECH TOP 100 vyhlásilo výsledky 27. ročníku žebříčku 100 obdivovaných firem České republiky. V celkovém pořadí tzv. ALL STARS jsme obsadili čtvrté místo, v oboru potravinářského a tabákového průmyslu jsme skončili druhí za Kofolou a před Madetou a Plzeňským Prazdrojem.

Z degustační soutěže Žatecká Dočesná 2026 jsme si přivezli skvělá ocenění. Naše nejoblíbenější a nejprodávanější pivo Bernard Jedenáctka ve své kategorii získalo první místo. Na bedně, konkrétně na třetím místě, jsme ve svrchně kvašených pivech skončili s naší Ipou, také v nealkoholických pivech jsme si vysloužili třetí místo, a to pro Bernard S čistou hlavou Free.

Naše nealko s grepovou šťávou se stalo jedničkou letního testu nealkoholických piv serveru Refresher. Co o něm hodnotící uvedli: „Nápoj krásně voněl, měl plnou chuť a byl hořký přesně tak akorát. Grep je v něm výrazný, pivová chuť ho doplňuje a dohromady se vůbec nepřibíjejí. Tohle nealko není sladké, není prázdné a po pár doušcích nezačne nudit. Bernard Grep vyhrál hlavně proto, že měl ze všech vzorků nejvyváženější, nejpříjemnější a nejzapamatovatelnější chuť.“
Děkujeme.

Opékání na poslední chvíli zachráněno! Pivo a uzenářské výrobky k sobě patří, tak jsme k naší značkové prodejně v Humpolci postavili špekáčkomat. Různé druhy špekáčků, klobás, utopenců, k tomu paštiky, vepřovky a další chlazené masné výrobky k dostání 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Zákeřný noční hlad poražen!

Mezinárodní gastronomická platforma TasteAtlas uvádí Bernard jako nejlépe hodnocené české pivo. Rodinný pivovar Bernard předčil menší i velké tuzemské značky, stejné hodnocení získal už jen řemeslný pivovar Matuška. Portál se proslavil žebříčky nejlepších a nejhorších jídel světa, hodnotí také nápoje včetně piva. TasteAtlas pracuje s hodnocením svých uživatelů, mezi nimiž jsou zahraniční návštěvníci, turisté a lidé, kteří vyhledávají lokální gastronomii.

Ve Valašském Meziříčí, tam, kde se řeka Bečva stáčí kolem čtvrti Krásno, stával Krásenský pivovar. Jeho příběh už je minulostí, ale pivo na stejném místě zůstalo. Dnes tu je naše franšíza, reprezentativní Bernard Pub. Velkorysé prostory až pro dvě stovky lidí obsluhují dva velké bary. Podnik zde začal fungovat v době, kdy jen pár kroků od pubu dokončovali novou náplavku na břehu Bečvy. Tady je radost se zastavit.

Bernard a moře... Jeden z franšízových podniků Bernard Bar je nově ve španělském městě Torrevieja nedaleko Alicante. „My jsme do Španělska vždycky chtěli, a tak nás s manželkou napadlo, že bychom si tu mohli něco otevřít. Když přišlo na to, co tu čepovat, volba byla jasná. Deset let spolupracuji s Bernardem,“ bez zaváhání uvádí český podnikatel Lukáš Dvořák. Turistům i domácím tu nabízí pět druhů našeho čepovaného piva a učí je vychutnávat utopence, tlačenko, knedlíky...

Otevřeli jsme přihlášky do dalšího ročníku soutěže BernardChef. Je určena především studentům gastronomických škol, ale i nadšeným amatérům. Soutěž začíná korespondenčně, vrcholí pak vařením před porotou v našem návštěvnickém centru. Jméno nového držitele titulu BernardChef budeme znát na konci ledna. Více na www.bernardchef.cz.

Máme za sebou další společnou sezónu s Extraligou v požárním útoku. V sedmi týdnech proběhlo 14 závodů napříč republikou a opět nechyběly krásné souboje i příběhy. U všeho bylo naše pivo, které si mohli vychutnat jak soutěžící, tak tisíce návštěvníků, kteří na oblíbená hasičská klání přicházejí. Letošními vítězi jsou muži z SDH Olešnice a ženy z SDH Kunčice C.

Oldřich Sládek (*1986), autorský šperkař, architekt a vysokoškolský pedagog. Vystudoval nejdříve Fakultu architektury ČVUT, kde diplomoval u prof. Aleny Šrámkové, a poté pražskou UMPRUM, ateliér K.O.V. pod vedením prof. Evy Eisler. Kombinace obou oborů je znát ve všech složkách jeho práce, kde klade důraz na použitý materiál a znatelnost procesů výroby. Zabývá se především autorským šperkem, tedy nositelným objektem, ne designem. Rozdíl mezi designovým šperkem a ateliérovou tvorbou spočívá v několika faktorech: autorský šperk, ve světě art jewelry, je samostatná umělecká disciplína nositelné sochy, jež má sociální, politický, kulturní nebo jiný podtext. Kusy jsou unikátní, někdy dokonce neopakovatelné, vystavují se v galeriích a muzeích a končí zpravidla u sběratelů. Československo bylo ve světě autorského šperku velmoc, ale po sametové revoluci se postupně obor vytrácel a ztrácel publikum. Ve světě tomu však tak není a existují zde muzea a galerie zabývající se výhradně touto disciplínou. Například v německém Mnichově se každoročně koná akce SCHMUCK, kam se sjíždí šperkaři, galeristé, kurátoři a sběratelé z celého světa. Město je plné výstav, přednášek a setkání. Nakonec se na Internationale Handwerksmesse vyhlašuje tradiční Herbert-Hofmann-Preis pro nejlepšího světového autorského šperkaře.

Oldřich Sládek

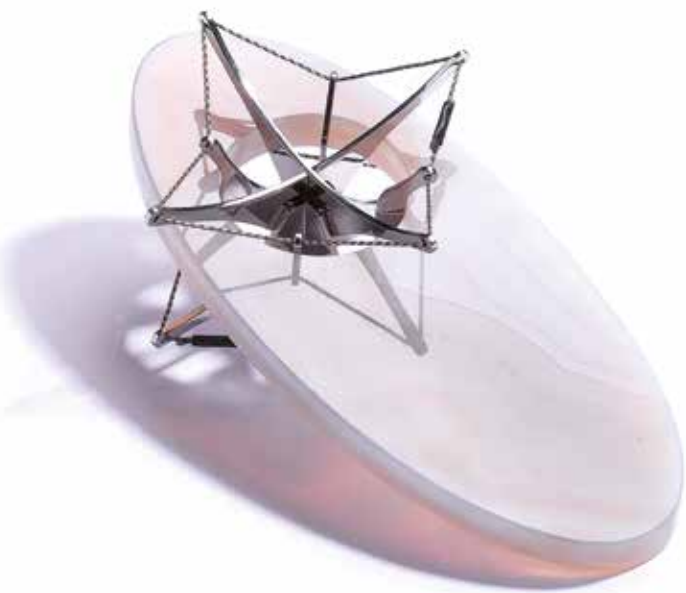
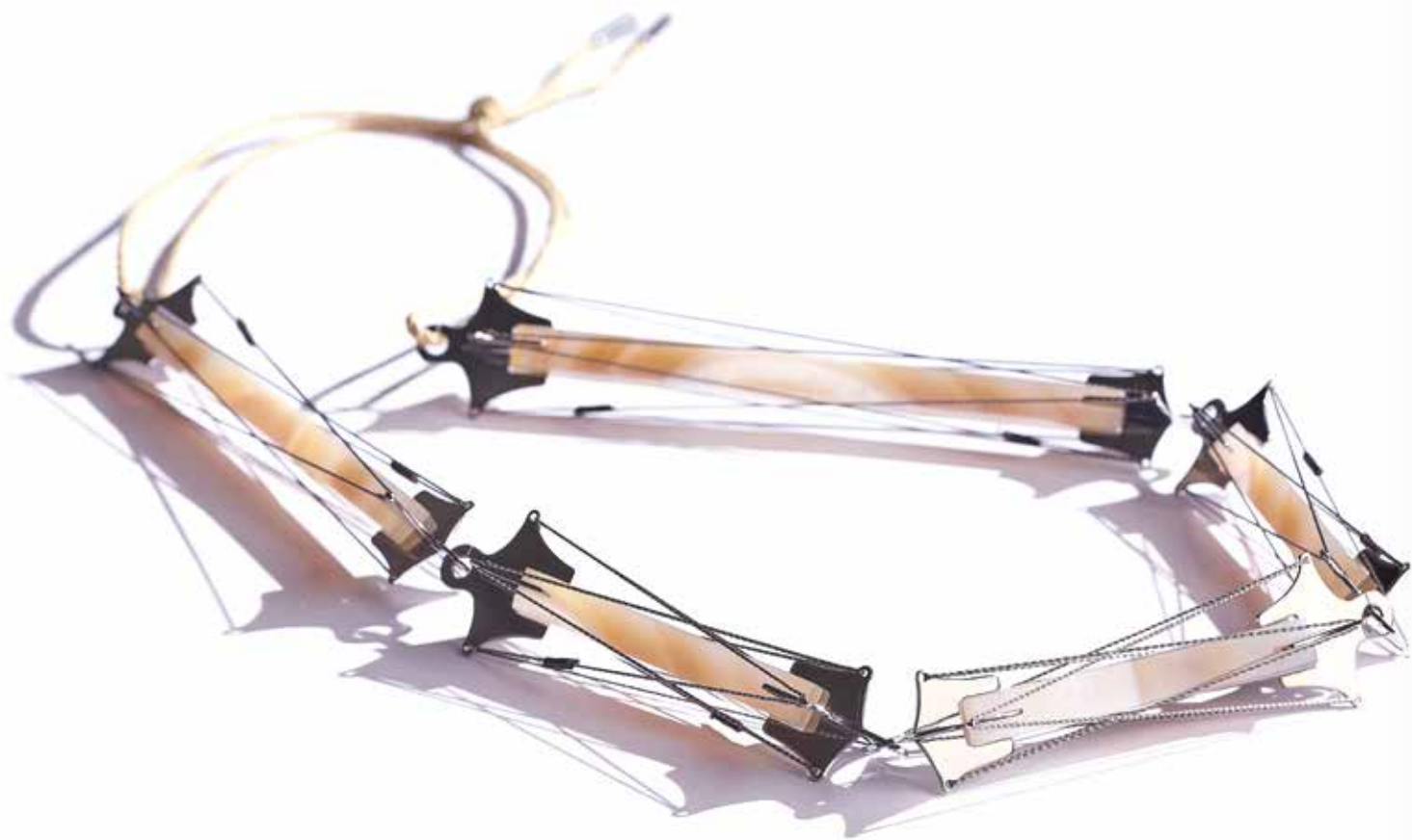

OPUS HUMANUM #06, 2023
brož, 79 × 79 × 32 mm, ocel, zlato, nanowire, montáž

HEAVY WORDS #01, 2024
závěs, 67 × 62 × 28 mm, ocel, zlato, mramor, kevlar, básně Jakuba Fišera, montáž

HEAVY WORDS #05, 2024
řetěz, 46 × 30 × 800 mm, ocel, zlato, mramor, básně Jakuba Fišera, montáž

V českém prostředí je autorských šperkařů jako šafránu a není lehké se s jejich prací setkat, neboť tu neexistuje instituce, která by se ve větším měřítku zabývala tímto odvětvím, snad až na turnovské muzeum, které má vynikající sbírku a pořádá i věhlasná mezinárodní sympozia současného šperku. Nicméně v zahraničí mají čeští tvůrci významné místo a jejich práce jsou zastoupeny v prestižních muzejních i soukromých sbírkách.

Oldřich Sládek nevytváří jednotlivé kusy, ale jakožto architekt vytváří systémy, které pak aplikuje na celou sérii. Dbá na pravdivost materiálu a jasnou logiku konstrukce. Jeho šperky jsou skládané, bez teplých spojů, tedy bez letování nebo svařování. Tvoří náhrdelníky, řetězy, prsteny nebo náramky. Nejraději ale tvoří brože. Brož je jakási esence autorského šperku, dává největší svobodu pro tvorbu objektu: má nejméně omezení z hlediska nositelnosti a může předávat jasnou zprávu pro okolí. Brož je jakýsi statement svého nositele.

Jeho šperky často vypadají jako modely přesných architektonických konstrukcí, ale rád do nich vkládá zdánlivě cizí objekty. Jsou to však relikvie okolního světa, jejichž dokonalá nedokonalost kontrastuje, nebo naopak doplňuje chladnost konstrukce samotné. V jeho pracích se můžeme setkat s nepřeberným množstvím materiálů, jako je dřevo, kámen, kusy automobilů, stavebních materiálů, ale i významů, básní a tak dále.

„Snažím se hledat obyčejnost, radost, krásu a dokonalost. Všechno dohromady – v tvorbě i v řemesle. Je to nemožné! Ale i když vím, že je to nemožné, tak se o to musím pořád snažit, protože mě to hledání naplňuje a pohání.“

Neřešme duševní zdraví ve chvíli, kdy ho ztrácíme

Dagmar Janoušková | Ředitelka organizace VOR Jihlava, z. ú.

Když nám klient řekne, že po nás už nic nechce, je to nejlepší výsledek, fluktuaci takových lidí vítáme.

Pohybujete se v prostředí, kde se den co den setkáváte s lidmi, kteří potřebují pomoc, obklopena strastmi a trápením každodenního života. Jak vypadá obraz české duše v roce 2026 z vašeho pohledu?

Vnímám to stejně jako většina lidí v mé bublině. Společnost je přetížena informacemi, očekáváním, sociálními sítěmi a hledá oporu a pochopení. Mnoho lidí se snaží zvládnout vše najednou, práci, péči o dítě i vlastní vztahy. Spolu s tím nás bombardují globální věci společenského či politického charakteru, od covidu přes války až po globální oteplování. Teď to jsou například ceny benzínu, které mohou mít pro spoustu lidí existenční dopady. Ztrácíme prostor vnímat sami sebe a jednoduše říct to, že nám není dobře, že se necítíme dobře. Lidé potřebují najít pochopení na druhé straně, pomoc, kterou jim někdo nabídne, kdo je vyslechne a kdo jim s jejich problémy pomůže.

Jak těžké je říct si o pomoc? Uvědomujeme si my sami, že ji potřebujeme?

To je velmi složité a těžké, protože hranice, kdy to ještě zvládnou a kdy už ne, není zřetelná ani nijak definovaná a každý člověk ji má někde jinde. Moc bych přála, abychom duševní zdraví neřešili až ve chvíli, kdy ho ztrácíme. Abychom si preventivně říkali o pomoc a nečekali až na to psychické zhroutení a hospitalizaci v psychiatrickém zařízení.

Teď budu trochu ďáblovým advokátem, ale neschováváme se za své diagnózy? Co tím myslím: je enormní nárůst například dětí s depresí, a přitom je vědecky doloženo, že taková procenta v populaci nejsou reálná. Není pro nás snazší se schovat za diagnózu a nic s tím nedělat?

Neměli bychom budovat odolnost namísto hledání diagnóz?

To je dvousečná zbraň. Pokud má člověk správně stanovenou diagnózu, může mu to přinést úlevu a usnadní nám to porozumět obtížím a najít cestu, jak pomoci. Zároveň je ale důležité, aby člověk zůstal aktivní ve svém vlastním životě a v zotavování. Možná se ale výrazy typu „mám depresi, mám depku“ používají nadměrně a v některých případech je člověk třeba jen pár dnů smutný. Smutek sám o sobě ještě neznamená depresi. V každém případě je ale potřeba, pokud tyto stavy přetrvávají nebo člověka výrazně omezují v běžném životě, aby je posoudil odborník, na základě jejich intenzity, délky trvání a dopadu na každodenní fungování. Já pozoruji vlastní děti možná více, než by bylo zdrávo, a vnímám, že přehnaná ochránářská role rodičů také není správná cesta. Dítě samo by mělo zažít i neúspěch, protože i zkušenost se zvládáním neúspěchů a překážek může pomáhat budovat již zmíněnou odolnost. Rodiče by mu měli být v těchto chvílích oporou, ale řešit všechny trable a zametat všechny cestičky asi není správné, děti pak bez nich budou ztracené.

Ve VORu se staráte o lidi s velkým věkovým rozptylem (15–85 let). Jsou generační problémy jiné?

Co se týká aktuálního stavu našich klientů, v této chvíli máme přes 30 procent klientů do 30 let a vnímáme jejich nárůst. Otázkou ale zůstává, zda tomu tak opravdu je, protože z naší zkušenosti jsou mladší lidé otevřenější v mluvení o duševních potížích a vědí, že je v pořádku přiznat, že se necítí dobře. U starších generací tomu tak vždy není. U mladých lidí pozorujeme úzkostné stavy nebo potíže spojené s osobností. Při jejich posuzování odborníci

zohledňují také věk a skutečnost, že osobnost mladého člověka se stále vyvíjí. U lidí, kteří se s duševním onemocněním potýkají dlouhodobě, se setkáváme například se schizofrenií nebo bipolární poruchou. Z toho také vyplývá, jaké problémy kdo řeší, protože jsou v odlišných životních situacích. Mladí řeší školu, kamarády a jejich místo v rámci společnosti. Bohužel se u nich také setkáváme s případy sebepoškozování nebo sebevražděnými myšlenkami. Někdy může být sebepoškozování způsobem, jak se mladý člověk snaží zvládnout silné vnitřní napětí nebo emoce, se kterými si v tu chvíli neumí poradit jinak. A já když od mých sociálních pracovníků slyším, s čím přichází šestnáctiletá dívka: to já neřešila ani v pětadvaceti. Děti jsou dnes na sociálních sítích konfrontovány s obrovským množstvím informací a problémů, z nichž řadu samy nemohou ovlivnit. K tomu neustále slyší, že jsou sněhové vločky. Ale nemyslím, že je to tak jednoduché. Žijeme v jiné době a já bych teď nechtěla, aby mi bylo znovu šestnáct.

Jaký vidíte návod na radostné dětství a na to, aby nám z dětí vyrostli sebevědomí a odolní jedinci, kteří si poradí s nástrahami současného a nejednoduchého světa?

Tady musím říct, že v rámci naší sociální rehabilitace je naším klientem přímo mladý člověk, kterému je minimálně 15 let. Vedle toho poskytujeme i odborné sociální poradenství, které je určeno také rodičům a blízkým lidí s duševním onemocněním. To nám umožňuje řešit problémy spolu s nimi, ale často se nám stává, že přijdou mladí lidé sami a nechtějí, aby o tom jejich rodiče věděli. Může to být signál, že je pro ně těžké o svých potížích doma mluvit, ale samozřejmě z toho nemůžeme automaticky usuzovat, že rodina nefunguje. Zde se vracíme na začátek

„Pokud můžeš něco zasít, tak to udělej, protože to může změnit věci okolo tebe.“

našeho rozhovoru, kdy bylo řečeno, že i sami rodiče jsou přetížení a řeší existenční problémy a na děti už třeba nemají čas. Jsou to ale jen naše zkušenosti vycházející z praxe, odborný výzkum na to nemáme. Nežijeme odděleně, žijeme v systémech a je strašně důležité, aby dítě mělo v rodičích a rodině oporu. Rodina samozřejmě není jediným faktorem, který ovlivňuje duševní zdraví dítěte, ale její podpora může být velmi důležitá. Budovat pravidelné rituály, dělat aktivity, na které se dítě dokáže spolehnout. Ale když mi dítě řekne, není mi dobře, nebagatelizovat to, snažit se ho pochopit a porozumět mu. To by mohlo být tím návodem. Bohužel se nám ale stává, že rodiče přijdou s přesvědčením, že oni dělají vše správně a že je na nás, abychom to jejich dítě opravili. Mají představu, že ho pošleme do psychiatrické nemocnice a že se jim za 14 dnů vrátí zdravé, a tak to bohužel nefunguje. Péče o duševní zdraví je zpravidla proces, který potřebuje čas a často také spolupráci dítěte, rodiny a odborníků.

S nadsázkou řečeno, musíme napřed vychovat rodiče, aby mohli vychovat děti? Když navštěvujeme dětské psychiatrické nemocnice nebo OSPOD, přemýšlíme a ptáme se, jak podpořit rodiče, aby lépe rozuměli tomu, co jejich dítě prožívá a potřebuje. Teď připravujeme edukační program pro rodiče, jak podpořit děti, které mají psychické potíže, jak na jejich potíže reagovat a jak s nimi o tom komunikovat.

Vašimi klienty jsou lidé, které přebíráte z psychiatrických zařízení, ale může přijít i kdokoli jen tak z ulice, kdo nemá diagnostikové žádné psychické onemocnění? Ano, člověk k nám nemusí přicházet jen po hospitalizaci a nemusí mít vždy stanovenou psychiatrickou diagnózu. Vždy ale musí odpovídat cílové skupině konkrétní služby. Přicházejí k nám lidé, kteří byli hospitalizováni v psychiatrických zařízeních a potřebují po hospitalizaci návaznou podporu. Návazná podpora jim může být nabídnuta a člověk se sám rozhoduje, zda ji využije. Pokud se rozhodne pro nás a odpovídá cílové skupině konkrétní služby, začneme s ním pracovat. Psychiatrická nemocnice Jihlava je pro nás, když to řeknu nehezky, jedním z hlavních míst, odkud k nám klienti přicházejí. Ale jsou tu i další ambulantní psychiatři nebo psychologové, kteří doporučují naše sociální služby třeba lidem, kteří potřebují pomoc s každodenními činnostmi, a to může být od pomoci zvládat finanční rozpočet až po obavu jít mezi lidi. Takové lidi se snažíme zapojit do aktivizačních skupin. Máme také ambulantní a terénní sociální rehabilitaci, která pomáhá klientům dostat se z domu do života nebo je jen třeba naučit jezdit k nám. Snažíme se lidi socializovat, pomoci jim nastavit vztahy s rodinou nebo kamarády. Jinak řečeno, pomoci člověku vytvořit vztahy okolo něj, aby nebyl vázán jen na nás a nebyl na nás závislý. Chceme jej vypustit zpět do

života. Proto říkám, že pro nás může být pozitivní i určitá fluktuace klientů, pokud je důvodem to, že už naši podporu nepotřebují a dokážou fungovat samostatněji. Když nám klient řekne, že po nás už nic nechce, je to nejlepší výsledek a ocenění naší práce. Ale jedním dechem dodáváme, že pokud bude kdykoli v budoucnu znovu potřebovat naši podporu a bude splňovat podmínky služby, může se na nás obrátit.

VOR (Vzájemnost – Opora – Radost), který byl založen v Jihlavě v roce 1998, funguje nepřetržitě, posledních pět let pod vaším vedením. Změnila se forma pomoci nebo jeho principy od začátku až do dnešní doby? U zrodu jsem nebyla, ale co zůstává stejné, je snaha napomoci klientům, aby dokázali fungovat v běžném životě co nejvíce samostatně. Když vznikal VOR, byl primárně určen pro lidi s dlouhodobým duševním onemocněním. Fungoval jako denní centrum. Ale před několika lety se začala výrazně měnit péče o lidi s duševním onemocněním a vedle nás vzniklo Centrum duševního zdraví v Jihlavě, které propojuje sociální a zdravotní péči. My poskytujeme sociální služby. To ale neznamená, že naši klienti zdravotní péči nepotřebují – mohou zároveň docházet k psychiatrovi nebo psychologovi a užívat medikaci. My jim pomáháme především v sociální oblasti a s tím, aby dokázali co nejlépe fungovat v běžném životě. V současné době také probíhá transformace psychiatrické péče, která posiluje komunitní péči a možnosti, aby lidé nemuseli zůstat dlouhodobě v nemocnicích, pokud mohou s potřebnou podporou žít ve svém běžném prostředí. Sociální a komunitní služby přitom mohou pomáhat i lidem, kteří se po dlouhodobé hospitalizaci vrací do běžného života. Proto jsme potřebovali vybudovat chráněné bydlení s vyšší mírou podpory, aby klienti zvládli náročný přechod z nemocnice do běžného prostředí. Vzájemná součinnost a komunikace s nemocnicí je nezbytná k tomu, aby si člověk postupně zvykl na změnu.

Je to ideální způsob péče o duševně nemocné lidi, nebo to jde i jinak? Pokud to chápu dobře, o lidi, kteří prošli systémem a dostali se až k vám, bylo či je postaráno. Ale stejně tak věřím, že mnoho z nich tím sítlem propadlo. Před pěti lety jsme se byli podívat v Holandsku na síť služeb péče o duševní zdraví. Zaujala mě širší služby, se kterými jsme se tam během naší návštěvy setkali, od pobytových a chráněných forem bydlení až po různé formy ambulantní a komunitní podpory. V jednom ze zařízení, které jsme navštívili, měli lidé v podstatě své vlastní byty zařízené vlastním nábytkem, mohli tam mít i domácí mazlíčky a žít co nejvíce běžným životem. Přitom měli odbornou pomoc doslova na blízku – personál byl k dispozici hned přes chodbu. Můj sen je komplex chráněného bydlení v rámci města tak, aby byly dobře dostupné i další sociální služby, a mám radost, že se k tomuto

snu postupně přibližujeme. Představuji si právě takový model – aby lidé bydleli a fungovali co nejvíce samostatně, ale podle potřeby měli na blízku podporu odborníků. Základem je také motivace samotného člověka a jeho aktivní zapojení. Zároveň ale musí mít dostupnou podporu a vědět, kam se může obrátit.

Jak o sobě dáváte vědět, pokud si vás lidé nenajdou sami? Pro mladé máme navázané velmi hezké spolupráce se středními školami v kraji, kam pravidelně chodíme. Představujeme naše služby a mluvíme o prevenci. Spolupráci se školami se nám podařilo nastartovat a teď se nám ozývají samy a říkají si o pomoc. Tady věřím i ve vzájemnou symbiózu: pokud bude mít škola spokojené děti, bude se i učitelům s nimi lépe pracovat. Někdy za námi přijdou i samotní učitelé s prosbou o radu. Tady myslím, že na některých školách stále chybí psychologové, aby to nemusel být třídní učitel, který s dětmi řeší i jejich psychické potíže. Ale to už zasahujeme do systémových věcí vzdělávání v Česku. Taky se ptám učitelů, zda nedělat i přednášky pro rodiče, ale tady se také točíme v kruhu, protože právě k některým rodičům dětí, které mají potíže, není jednoduché se dostat, někdy nechodí ani na třídní schůzky. Teď máme ale první hezkou poptávku od školních psychologů, kteří by chtěli přijít k nám do služby a lépe ji poznat, aby uměli předat informace dětem a jejich rodičům dál, tak snad svítá na lepší časy. Odborná psychologická a psychiatrická pomoc pro děti a dospívající není vždy snadno a rychle dostupná. Na některé služby se čeká, a pokud rodina hledá pomoc v soukromém sektoru, může být překážkou také cena. Tak je potřeba využít všech zdrojů, které dostupné jsou. Propojit školství, sociální služby a zdravotnictví, a ne mezi sebou soupeřit. My tady dole se snažíme propojovat, ale

bylo by fajn, kdyby takové propojení bylo systémové a přicházelo i shora. Dva roky jsem řešila, že nemohu zaregistrovat cílovou skupinu, kterou tady máme a které potřebujeme poskytnout službu, a dostalo se mi odpovědi, že pro ni v systému není odpovídající kolonka. Společně s pracovníci krajského úřadu jsme pak hledaly cestu, jak to vyřešit. Teď se to snad změní. Administrativní zátěž je pro fungování naší organizace velká.

S tím souvisí i jeho finanční stabilita, kdy jste z velké míry odkázáni na příslib z veřejných zdrojů. Ano, poskytujeme registrované sociální služby, což znamená, že musíme splňovat zákonné podmínky a standardy kvality. Významná část našeho financování pochází z veřejných zdrojů. Financování jsme převážně prostřednictvím systému financování sociálních služeb, Kraje Vysočina a města Jihlavy. Podporu města máme také při získávání městských bytů k chráněnému bydlení. Stabilní fundraising zatím vybudovaný nemáme, nemáme vlastní lidi, kteří by se tomu mohli plnohodnotně věnovat, ale to se snad brzy změní. Máme drobné jednotlivé dárce a díky podpoře Nadace ČEZ můžeme našim sociálním pracovníkům umožnit další odborné vzdělávání a specializované výcviky v oblasti duševního zdraví. Je pro nás důležité, aby znali současné přístupy a dokázali je využívat v praxi, protože se to přímo promítá do kvality služby, kterou klientům poskytujeme. Ve střednědobém plánu Kraje Vysočina máme rozšiřování chráněného bydlení, na které musíme sehnat prostředky. Vybavení se snažíme získávat formou darů od firem nebo jednotlivců. Plánujeme bohužel převážně rok od roku, ale pro strategické plánování financování bychom potřebovali výhled alespoň na tři roky. Když nám přijdou peníze v říjnu, málokdy je lze smysluplně investovat do konce roku.

DAGMAR JANOUŠKOVÁ

Vystudovala sociální práci, obor Veřejná správa, dále Management neziskových organizací a v současnosti studuje Personální řízení a organizační rozvoj na Masarykově univerzitě v Brně. VOR Jihlava je nezisková organizace, která od roku 1998 poskytuje odbornou pomoc a podporu lidem se zkušeností s duševním onemocněním a jejich blízkým v Jihlavě a okolí. V roce 2026 byl počet ukončených klientů více než 30, což tvořilo asi třetinu celkového počtu. K dnešnímu dni má VOR 143 klientů a 17 v nové službě sociálního poradenství.

Bavíme se o velkých investicích do chráněného bydlení. Jak je to s lidmi, kteří pracují v sociálních službách? To je jeden z nejpálčivějších problémů tohoto oboru. Mzdy pracovníků v sociálních službách vnímám jako velmi podhodnocené na to, jak velkou nesou zátěž, obzvláště psychickou. Je to psychicky náročná práce, protože naši pracovníci podporují lidi, kteří se často nacházejí ve velmi obtížných životních situacích. Potřebujete mít specifický a individuální přístup ke každému z nich, musíte zvládat velký rozsah problémů. A mimo to, neustálé vzdělávání je nezbytnou součástí profese. Naše služba je tak kvalitní, jak kvalitní máme vlastní lidi. V týmu máme sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, psychology a psychoterapeuty. Spolupracujeme také s peer konzultanty, kteří mají vlastní zkušenost s duševním onemocněním.

Napadá mě dobrovolnictví. Nedospěla naše společnost dost daleko na to, aby si mohla dovolit pomoci druhým bez nároku na honorář? To má několik rovin. Nikdo z výše uvedených pracovníků u nás nepracuje na dobrovolné bázi. Při práci s klienty potřebujeme nejen odborníky a zajistit jim kontinuitu, ale i mít možnost se pravidelně scházet na poradách a společně konzultovat. Pro dobrovolnictví proto vidíme prostor spíše v dalších podpůrných aktivitách. Často se ale setkáváme se společenskou stigmatizací, dokonce i lidé na úřadech si občas myslí, že pracujeme se společensky nebezpečnými lidmi. To je jeden z předsudků, se kterými se lidé s duševním onemocněním stále setkávají. Pokusíme se ale navázat spolupráci s firmami, které dělají pro své zaměstnance dobrovolnické dny, a snad se nám ten neziskový a ziskový sektor podaří alespoň trochu propojit.

Najděte 5 skrytých kybernetických rizik.

respect.
Group

Kybernetický útok už není otázkou „jestli“, ale „kdy“. Výpadky systémů, ransomware nebo únik dat mohou během několika minut ochromit celé podnikání. Zkuste si náš kvíz a ujistěte se, že je vaše pojištění kybernetických rizik připraveno na realitu dnešních dní.

Za tři desetiletí jsme analyzovali tisíce podnikatelských rizik napříč všemi odvětvími. Od tradičních výrobních po nejmodernější technologie – každý sektor má svá specifika, která důvěrně známe. Proto dokážeme navrhnout pojistnou ochranu šitou přesně na míru. V RESPECT chráníme nejen váš majetek, ale hlavně váš klid.

Naskenujte QR kód a zjistěte, jestli jste odhalili všechny nástrahy.

Za kvalitu pojištění přebíráme *osobní* odpovědnost

www.respect.cz

text Ondřej Neff
ilustrace Luděk Bárta

fejeton

Milionářství

nebude

Jakmile přejde to první léto, nastává podzim a zima je na krku. Až mě mrazí, když to píšu, přestože je za oknem léto se vším všudy. Zima se svými plískanicemi a krátkými dny není nic, na co bych se měl těšit. V polici v garáži, v sousedství s plechovkami barev a náradím, ale přechováváme cosi, co by se dalo charakterizovat jako lék proti neduhům zimy. Jsou to láhve s bezinkovou šťávou. Vyrábí ji moje žena Ljuba. Taky pomáhám. Můj pracovní vklad je minimální.

Smím trhat bezinkové květy. Musím si počínat opatrně a nikdy ne bez dohledu. Každý květ je třeba odstříhnout od stonku a pak přenést do košíku. Musí se to dělat pomalu a opatrně, aby se nevyklepal pyl. Košík smím přenést do auta a pak doma ho nesu do kuchyně. Pak následuje samotný proces. K němu mohu jen přihlížet. Spočívá v macerování květů a pak se to nějak vaří a patří do toho třtinový cukr. Má chvíle nastává při stáčení do flašek. Nožem odlepju zbytky plechu z hrdel lahví od vína. Musí na to být kovový, nikoli keramický nůž. Vypracoval jsem si docela šikovný grif, takže to jde celkem snadno. Dokonce jsem se nikdy ani neřízl, ani nepíchl. Taky

smím držet trychtýř, když pak v závěru Ljuba již hotovou šťávu stáčí. Úplně na závěr procedury nalije do posledního volného prostoru v hrdlu láhve vodu. Funguje jako uzávěra a dezinfekce. Nikdy se nestalo, aby některá z láhví šťávy chytla plíseň. Proces vrcholí špuntováním a transportem z kuchyně na foch v garáži vedle barev a náradí. To taky smím dělat.

Šťáva je to skvělá. Trvale voní a ve správném poměru s minerálkou je spolehlivě osvěžující. Vydrží déle než rok – stane se, že nespotřebujeme celou várku a přetahujeme. Napadlo mě, že bychom tajemství šťávy mohli industrializovat. Ljuba by mohla být technologickým ředitelem šťávy Ljubez. Stali bychom se milionáři.

Zadal jsem umělošce, aby mi řekla, jaké podmínky bychom museli splnit, abychom mohli Ljubinu tajnou recepturu uplatnit ve velkém.

Živnosták, registrace na potravinářské inspekci a na finančáku. Jasně. Rekolaudace baráku a schválení na hygieně. Omyvatelné povrchy stěn a podlah, bezpečný odvod odpadních vod, nerezové vybavení a dostatečné větrání. Striktní oddělení skladu

surovin (černá zóna), samotné výroby (bílá zóna) a skladu hotových výrobků.

Hm. Kuchyň a garáž...

Syrové bezinky obsahují kyanogenní glykosid sambunigrin. Legislativa vyžaduje tepelné zpracování (minimálně 80 °C po dobu několika minut) k jeho úplnému rozložení. To by šlo, snad. Musili bychom stoprocentně doložit původ bezinkové šťávy i třtinového cukru. Následovaly by pravidelné mikrobiologické rozborů sirupu a testy na trvanlivost a hodnoty pH a cukernatosti °Brix. Naše etikety by musely obsahovat povinné údaje podle EU: přesný název výrobku, složení řazené sestupně, alergeny, čisté množství a datum minimální trvanlivosti. Nesměli bychom zapomenout na tabulku s energetickou hodnotou, obsahem tuků, sacharidů (cukrů), bílkovin a soli.

Dost. A to jsem umělošce neprozradil, že do toho Ljuba dává vodu.

Holt musíme jít na milionářství jinak. Zatím si budeme pochutnávat na šťávě z garáže, zatímco na okna bude dorážet protivně studený vítr.

FOTBAL

DAWSON CITY

JEŠTĚ NEŽ NA NÁS PADNE ZIMA, ČEKÁ NÁS SPORTOVNÍ UDÁLOST ROKU. FOTBALOVÝ ZÁPAS O ZUB MEDVĚDA ZABÍJÁKA. FOTBAL MILUJEME STEJNĚ JAKO VŠICHNI LIDI NA SVĚTĚ. PROBLÉM JE, ŽE HO S NÁMI UŽ NEMÁ KDO HRÁT. VŠICHNI ZMRZLI, ZTRATILI SE V LESE, UTOPILI SE V ŘECE, NEBO JE NĚKDO ZASTŘELIL NA LOVU. A TAK S BLACKEM HRAJEME SAMI.

JÁ HRAJU ZA SOKOL ZÁBRĚH
A BLACK ZA FC PARTYZÁN ČERNÁ HORA.

TYHLE TÝMY TADY U NÁS NA SEVERU SICE
NIKDO NEZNÁ, ALE MY SI JE NESEME V SRDCI.

EMA NÁM TO PÍSKÁ. JE PŘÍSNÁ, ALE SPRÁVEDLIVÁ.

NENÍ TO LEHKÉ BÝT ZÁROVEŇ ÚTOČNÍKEM, OBRÁNCEM I BRANKÁŘEM, ALE MY TO ZVLÁDNEM LÍP NEŽ SPARTA
A SLAVIA DOHROMADY. A EMA TAKY. JE NEJEN ROZHODČÍ, ALE TAKÉ TRENÉRKOU OBOU TÝMŮ, MASÉRKOU,
KUCHAŘKOU, LÉKAŘKOU. A PSYCHOLOŽKOU, COŽ POTŘEBUJEME ÚPLNĚ NEJVÍC.

FAUL!

ŽÁDNEJ FAUL.
VSTÁVEJ, TY
FILMOVÁ HVĚZDO.

BYL TO VYROVNANÝ ZÁPAS. DOŠLO I NA KRÁSNÉ FILMOVÉ
SCÉNY, JAKO KDYŽ HRAJE ITÁLIE SE ŠPÁNĚLSKEM.

JEŠTĚ JEDNOU
BUDEŠ HRÁT
RUKOU A JDEŠ
VEN!

ŽLUTOU KARTU JSME ALE NAKONEC DOSTALI OBA.
A TAK TAK, ŽE BLACK NEDOSTAL ČERVENOU.

PO DEVADESÁTI MINUTÁCH NAPIŇAVÉHO BOJE TO SKONČILO PLICHTOU.

ROZHODLY AŽ PENALTY.
KONEČNÝ VÝSLEDEK BYL 10:100.

NEBOJ, PŘÍŠTĚ
VYHRAJEŠ ZASE
TY, PARTYZÁNE.

BLACK PROHRU SVÉHO TÝMU ŠPATNĚ NESL. CHTĚL SE DOKONCE PRÁT.
ALE NAKONEC VYČERPÁNÍM USNUL A PROBUDIL SE AŽ NA VÁNOCE. STEJNĚ JAKO JÁ.

Střípky z Umbrie

Umbrie je méně známý italský region, který na severu a západě sousedí s o poznání slavnějším a navštěvovanějším Toskánskem. Přesto má své nezapomenutelné půvaby a nezkłame žádného návštěvníka, který chce objevovat i méně známá místa, kde nejsou protivné davy turistů. Z Česka je to okolo jedenácti set kilometrů, takže na cestu tam doporučuji přespat někde kolem Udine, kde se v některé z četných venkovských hospůdek dá dobře a levně najíst. Zpáteční cesta se dá zvládnout non stop za dvanáct až čtrnáct hodin, pokud řidiče nepotrápí dálniční zácpy, které jsou tu bohužel běžné.

Italská Umbrie nabízí množství vilek k pronájmu, včetně těch s bazénem, což se v horkém letním počasí hodí, kde se může ubytovat i početná rodina nebo skupina přátel. Velmi půvabná je kopcovitá krajina kolem rozlehlého Trasimenského jezera (je čtvrté největší v Itálii), a i když koupání v něm není zrovna ideální, dají se tu najít místa, kde je přístup k ne úplně průzračné, zato teplé vodě. Celé jezero se dá pohodlně objet po málo frekventovaných silnicích autem, na kole či stylově na vypůjčeném skútru. Ani k moři to odtud není daleko.

Nejpůvabnější městečko u jezera se jmenuje Castiglione del Lago, jehož působivou pěší zónu lemují staré domy a obchůdky a na jejím konci čeká velmi dobrá restaurace La Cantina s velkou zastíněnou zahrádkou, odkud je to jen kousek ke středověkému hradu. A když jsme u restaurace, je dobré zmínit umbrijské speciality – těstoviny s lanýží nebo s kousky divokého prasete, které je uznávaným symbolem kraje. A jako předkrm tu podávají vynikající teplou umbrijskou paštiku, která přitažlivě voní po pečených játrech. Při cestách do Itálie jsem si ověřil, že jídlo je tu velmi dobré a většinou ne tak drahé jako třeba v sousední Francii. Platí to zejména o venkovských hospůdkách, kde se stravují místní obyvatelé.

Nedaleko Trasimenského jezera leží městečko Panicale, o kterém se ilustrované i internetové průvodce kupodivu nezmiňují a objevil jsem ho čistou náhodou. Jeho působivé a jaksí jednolitě centrum tvoří zachovalé středověké stavby, jimž vévodí vysoký štíhlý Palazzo del Podesta ze čtrnáctého století. Turistů je tu jen několik, vlastně skoro žádní a čas jako by se tu zastavil před staletími, jenom tu chybí měštané v gotických a renesančních oděvech. Bohaté výšivky zdejších žen jsou k vidění v Museo del Tulle založeném v minulém století.

Asi největším a nejznámějším lákadlem Umbrie je Assisi, odkud pochází svatý František, o jehož životě natočil působivý film Bratr Slunce, sestra Luna slavný italský režisér Franco Zeffirelli. Místo navštěvují především křesťané a občas tu potkávám i františkánského mnicha. Město ve svahu

nad okolní rovinou se liší od běžných poněkud zanedbaných italských měst pečlivě opravenými fasádami starých domů, ve kterých jsou četné obchůdky často s křesťanskými suvenýry, které lákají spíš věřící.

Bazilika svatého Františka je místem posledního odpočinku oblíbeného světce, který v době, kdy církev bohatla, hlásal skromnost a pokoru. Stavba ikonického chrámu, který budí respekt, započala v roce 1228 a postupně ji svými freskami vyzdobili významní italští malíři. Slavné Giottovy fresky o životě Františka patří k nejuznávanějším v celé Itálii. Stojím před nimi v tichém úžasu. Chrám má dvě patra a je tu i malé muzeum nejrozumnějších církevních předmětů. Škoda, že nejsem věřící, asi bych jinak prožil zdejší údajně duchovní atmosféru. Ale František je mi sympatický.

Na náměstí Piazza del Comune upoutá mou pozornost portál křesťanského kostela se zachovalým sloupořadím pocházejícím z doby římského císaře Augusta. Svatá Klára, Františkova společnice a zakladatelka řádu klarisek, odpočívá ve stejnojmenném kostele o kus dál.

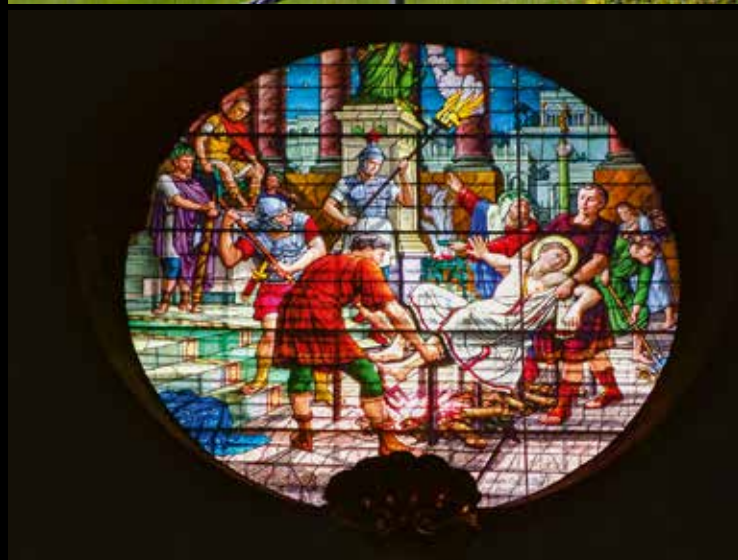
Největším městem Umbrie je rušná Perugia s více než sto šedesáti tisíci obyvateli. Problém s parkováním řeší velké parkoviště Sabo, odkud se pohodlně po sérii krytých pohyblivých schodů dostanete nahoru do historického centra, v červnovém vedru je to rozhodně lepší než šlapat rozpálenými ulicemi. Působivá pěší zóna lemovaná výstavnými paláci končí Piazzou IV Novembre, kde upoutá mou pozornost fontána Maggiore z třináctého století a za ní dóm ze století patnáctého, v němž odpočívají dva papežové. Vyniká bohatou výzdobou s působivou renesanční malbou madony od Giana Nicolý di Paola. Na tu jen tak nezapomenu. Na pěší zóně stojí vysoký palác s Gallerií Nazionale dell'Umbria, kde vystavují obrazy umbrijských umělců. S mnoha etruskými artefakty se můžete seznámit v místním archeologickém muzeu, ale já dávám přednost prohlídce poměrně rozsáhlého starého města, posezení v kavárně s, jako vždy v Itálii, výbornou kávou a pozorování čilého pouličního ruchu.

V pěší zóně je několik restaurací, které se soustřeďují na turisty a je to poznat na ceně i kvalitě zdejších pokrmů. A tak platí to, co v jiných městech: najít si nějaký zastrčený podnik mimo hlavní trasy, kam chodívali místní. Jeden je hned za rohem pár kroků od fontány Maggiore. Různě ochucené těstoviny chutnají přímo ukázkově. Kdo si ale chce opravdu pochutnat na něčem neobvyklém, navštíví dražší Osterii del Gambero, kde se soustřeďují na moderní verze klasických umbrijských pokrmů.

Půvabné město Orvieto je vystavené na vysoké skalní plošině a vyniká spleť úzkých uliček, kde si i v parném létě užívám chladivý stín. Odtud si turista může přivést zajímavý suvenýr – zdejší bohatě zdobenou keramiku. Orvietský

dóm doslova ohromí zdobnou barevnou fasádou. Stavěl se od roku 1290 celých tři sta let. Zdobí ho fresky předních italských umělců. Předměty darované dómu vystavují v blízkém malém muzeu. Ve dvou zdejších muzeích (Museo Archeologico a Museo Civico) jsou tak rozsáhlé sbírky etruských i řeckých artefaktů, že se bojím, že mě návštěva hodně unaví. Zajímavou atrakcí Orvieto je hluboká studna, k jejímuž dnu míří točité schodiště s 248 vlhkými schody, po kterém v minulosti oslové nosili džbery plné vody. Se-stup, méně už výstup, je příjemný zejména v létě, kdy je tu osvěžující chládek.

Jak už bylo řečeno, Umbrie nepatří k nejnavštěvovanějším a nejznámějším italským regionům (snad kromě Assisi, které nelze vynechat), což má jednu nespornou výhodu: nejsou tu zástupy fotografujících návštěvníků. A kopcovitý venkov s četnými starými vilami je doslova půvabný, jak je vidět v pozoruhodném italském filmu Dům v Umbrii. Doufám, že se sem ještě někdy vrátím, ještě tu zbývají místa, která jsem nenavštívil.

První písemná zmínka o obci Dešov ležící v okrese Třebíč asi třináct kilometrů od Moravských Budějovic pochází ze čtrnáctého století. Vesnice patřila v průběhu staletí různým šlechtickým majitelům, prvním známým byl Vítek z Dešova. V patnáctém století patřila Lichtenburkům a později Henrychovi z Bítova. Do roku 1849 byla součástí rozlehlého bítovského panství. Ve vesnici se zachovalo sedm původních domů, které mají svéráznou, málokde viděnou podobu lidové architektury s originálními pečlivě restaurovanými ozdobnými ornamenty, nevelký kostel, kaple Panny Marie Bolestné a dvě boží muka. V roce 1995 byl soubor domů a církevních památek prohlášen vesnickou památkovou rezervací. V katastru obce se nacházejí dvě chráněné přírodní památky – Černá blata a Suchá hora. Z obce pochází Antonín Pešl, novinář a spoluzakladatel československých legií v Itálii. V roce 1942 byl za účast v protinacistickém odboji popraven.

Památková rezervace Dešov

35 let

pomáháme zákazníkům realizovat jejich vize

KARAT Software

E-SHOP

Pivní **PÁLENKA**

ROČNÍK 2025

Pivní **PÁLENKA**

BARREL AGED

DALŠÍ ČÍSLO V LEDNUI!